יודען, געדענקט די רדיפות אויף אייערע ברידער אין דייטשלאנד

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 30	Łódź, Niedziela, 4 lutego 1934 r.	צוועלפטער יאהרגאנג	לאדז, זונטאג, י"ט שבט תרצ"ד	№ 30

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

סטאבילירען די אינטערנאצ. וואלוטעס

פארשלאג פון אמעריקא צו ענגלאנד און פראנקרייך

לאנדאן, 3 (ספ. טעל.)

„דיילי מייל" איז מודיע, אז בקרוב וועט אין לאנדאן פארקומען א גרויסע אינטערנאציאנא-לע קאנפערענץ וועגען וואלוטע ענינים.

אמעריקא האט מודיע געווען ענגלאנד און פראנקרייך, אז איצט איז געקומען דער מאמענט, ווען אמעריקא קאן זיך באטייליגען אין דער דיס-קוסיע וועגען סטאבילוזירען די אינטערנאציאנאלע וואלוטעס. אונטער דעם דאזיגען פארשלאג בע-האלט זיך — שרייבט די צייטונג — די שטרעבונג אויסצומיידען א וואלוטע קריג.

טערמין פון יודישען וועלט-קאנגרעס

וועט בעשטימט ווערען אויף דער זיצונג פון דער עקזעקוטיוו

פאריז, 3 (יט"א טעלעגראפיש)

דעם 12-טען פעברואר ד. י. קומט פאר א בעראטונג פון דער עקזעקוטיוו פון יודישען וועלט-קאנגרעס, אויף וועלכען ס'וועט ענטגילטיג בעשלא-סען ווערען דער טערמין פון וועלט-קאנגרעס, וואהל-מאדוס און די טאג-ארדנונג.

דעם 11-טען פעברואר וועט פארקומען א זיצונג פון דער עקזעקוטיוו פון קאמיטעט פון די יודישע דעלעגאציעס, אויף וועלכער ס'וועט בע-טראכט ווערען די בעציהונג צום מינדערהייטען קאנגרעס.

9937 עולים אריינגעקומען קיין ארץ-ישראל

אין משך פון די לעצטע 3 חדשים

ירושלים, 3 (יט"א טעלעגראפיש)

לויט די אפיציעלע בעריכטען, זענען אין חודש נאוועמבער אריינגעקומען קיין ארץ ישראל 1737 עולים, דערונטער 283 קאפיטאליסטען 95 זענען נישט אריינגעלאזען געווארען.

אין חודש נאוועמבער זענען אריינגעקומען 3800 און אקטאבער 4400 עולים.

וואס עס זאגט די דייטשע פרעסע

וועגען פראנצויזישען ענטפער צו דייטשלאנד

בערלין, 3 (ספ. טעל.)

דער פראנצויזישער ענטפער, וועלכער איז נעכטען איבערגעגעבען געווארען אין פאריז, האט זיך בעוויזען אין דער בערלינער פרעסע צושט היינט גאכמיטאג. די דייטשע פרעסע האלט זיך אפ פון קאמענטארען.

די האלב-אפיציעלע „דיפלאמאטיש-פאליטישע קארעספאנדענץ" האט וועגען דעם מעמאריאל פער-עפענטליכט א גרעסערען ארטיקעל, וועלכער ענ-דיגט זיך מיט דער בעמערקונג: די דייטשען האבען פאקטיש בעוויזען, אז די פאליטיק פון פרידען און פארשטענדיגונג איז נישט געבונדען מיט קיין בעשטימטען ארט און נישט מיט קיין בעשטימטע פרינציפען.

די „בערזען-צייטונג" בעמערקט, אז נאכ'ן פערעפענטליכען דעם ענטפער פון דייטשלאנד, וועט זיך ערשט די וועלט איבערצייגען, אז דייטש-לאנד איז גערעכט און אז די ארגומענטען פון פראנקרייך זענען נישט רעאל.

בעזעצען 200 טויזענד עסטרייכער פון טיראל אויף ערד

אזא פארשלאג האט היטלערגעמאכט מוסאליני'ן

לאנדאן, 3 (ספ. טעל.

ווי „דיילי טעלעגראף" טיילט מיט, האט היטלער געמאכט מוסאליני'ן א פארשלאג, צו בע-זעצען 200 טויזענד עסטרייכער, וואס וואוינען אין טיראל אויף ערד. וואס קען האבען א דעצי-דירענדען איינפלוס אויף די איטאליעניש עסטריי-כישע בעציהונגען.

בולגאריען וויל לעבען בשלום מיט אנדערע מלוכות

סאפיא, 3 (ספ. טעל.) דער בולגארישער פרעמיער מיניסטער האט נאך זיין צוריקקומען פון בוקארעשט, פונאנדערגעשיקט צו די דיפלאמאטישע פארשטעהער אנ'אקולניק, אין וועלכען ס'ווערט אויסגעדריקט די גרייטקייט צו שליסען מיט די רעגירונגען אפמאכען לויט'ן מוסטער פון בולגאריש טערקישען טראקטאט.

עסטרייך ווענדעט זיך צו דער פעלקער-ליגע

וועגען קאנפליקט מיט דייטשלאנד

גענף, 3 (ספ. טעל.)

די עסטרייכישע רעגירונג זאל זיך מאנטאג ווענדען צו דער פעלקער ליגע וועגען קאנפליקט מיט דייטשלאנד, וואס קען בעדראהען דעם שלום פון דער וועלט.

בלוטיגער צוזאמענשטויס

פון מיטגלידער פון „הסתדרות" און רעוויזיאניסטען

פיל פערוואונדעטע פון ביידע צדדים

ירושלים, 3 (יט"א טעלעגראפיש)

אין פתח תקוה איז געקומען צו א שארפען קאנפליקט צווישען מיטגלידער פון „הסתדרות" און רעוויזיאניסטען. אין איין פאבריק איז געקומען צו א בלוטיגען צוזאמענשטויס. פון ביידע צדדים זענען דא פיל פערוואונדעטע, צווישען וועלכע ס'געפינט זיך אויך דער ראט מיטגליד פון פתח תקוה עזרה איכעלזאן.

היטלער-אגענט מארטענפעלד

בעקומט אנ'אפשניט פון דער ציוניסטישער יוגענד

טריעסט (יט"א) דער היטלער-אגענט און בלומרשטער רב יהודה מארטענפעלד האט געפרובט האלטען א דרשה אין "פוילישען מנין" אין טריעסט. די ציוניסטישע יוגענד האט אבער איהם נישט דע-לאזט צום ווארט. שרייענדיג מיט גרויס אויפרעגונג: „היטלער-אגענט, נאצי-ראבינער" א. ד. גל. די גבאים האבען קוים בעוויזען ארויסצופיהרען מאר-טענפעלדען צוזאגענדיג, דאס די וועלען אויספאר-שען דעם ענין און אליין איהם משלח זיין פון טריעסט.

אינצווישען איז אנגעקומען א בריף פון דער מירון-ישיבה אין צפת, דאס מארטענפעלד איז קיין מאל נישט געווען דארט קיין ראש-ישיבה און האט בלויז אנ'אלעט לעגיטימאציע אלס צדקה-זאמלער.

דער יודישער שידס-געריכט אין ניו-יארק

האט ערלעדיגט העכער 500 סכסוכים אין יאהר 1933

ניו-יארק (יט"א) פון בעריכט פון יודי-שען שידס-געריכט אין ניו-יארק, וואס איז איצט פערעפענטליכט געווארען איז צו זעהן, אז אין משך פון יאהר 1933 האט דער געריכט ערלע-דיגט העכער 500 סכסוכים.

דאס יודישע שידס-געריכט בעטראכט בלויז שטרייטען, וועלכע קומען פאר צווישען יודישע צדדים און ווערט אלץ מעהר פאפולער צוליב דער שנעלער פראצעדור. עס איז כאראקטעריסטיש, אז אין ברוקלינער שטאטישען געריכט האבען זיך אנגעזאמעלט מעהר ווי 22,000 פראצעסען, וועמענס בעהאנדלונג מוז דויערן מינדעסטענס 4 יאהר.

אלס פארזיצער פון יודישען שידס-געריכט איז אויפסניי געוועהלט געווארען ד"ר ישראל גאלדשטיין און אלס וויצע-פארזיצער: פרוי רבקה קאהוט, יעקב מאנקען און ד"ר משה היימסאן, שאצמייסטער איז יעקב שיף, סעקרעטאר לואי ריטשמאן.

דייטשער קאמוניסט קעטנער

דערמארדעט פון אייגענע חברים

דייטשע פאליציי האט דערשאסען 3 בעקאנטע קאמוניסטען

בערלין, 3 (ספ. טעל.)

אין א בערלינער פארשטאט, איז אין זיין אייגענער וואוינונג דערשאסען געווארען דער בע-וואוסטער קאמוניסטישער טוער קעטנער. דער מארד איז אויסגעפיהרט געווארען אין מיטען טאג. דער דערמארדעטער איז געווען איינער פון די נאהע-נטסטע מיטארבייטער פון בעקאנטען דייטשען קא-מוניסטישען פיהרער טעלמאן, וועלכער געפונט זיך איצט אין תפיסה.

קעטנער האט זיך געפונען אויף דער פריי, און אין די נאהענטסטע טעג האט ער געזאלט ארויסטרעטען אלס עדות אין פראצעס געגען טעלמאנ'ען.

ווי די פאליציי שטעלט פעסט, איז קעטנער געפאלען א קרבן פון א קאמוניסטישען פארטיי-געריכט. די מערדער זענען ביז איצט נישט ענט-דעקט געווארען.

אין צוזאמענהאנג מיט דעם מארד זענען 3 בעקאנטע קאמוניסטישע טוער איבערגעפיהרט גע-ווארען פון דער בערלינער תפיסה קיין פאטסדאם און אויפן וועג זענען אלע דריי דערשאסען גע-ווארען.

די פאליציי האט פערעפענטליכט א קאמו-ניקאט, אז די קאמוניסטען זענען דערשאסען גע-ווארען, ווייל זיי האבען זיך געוואלט ווארפען אויף דער פאליציי-וואך.

נישט געלונגענער אטענטאט

פון די עסטרייכישע נאציאנאל-סאציאליסטען

געפונען 40 קילא דינאמיט אויפצורייסען דעם באהנהויף

ווין, 3 (ספ. טעל.)

נעכטען האט די ווינער פאליציי ענטדעקט אנ'אטענטאט פון די נאציאנאל-סאציאליסטען. עט-ליכע פערזאן זענען ארעסטירט געווארען. בעת דער רעוויזיע איז געפונען געווארען 40 קילא דינאמיט, וואס איז בעשטימט געווען אויפצורייסען דעם באהנהויף בעת דער פויערישער מאניפעס-טאציע.

מארשאל פילסודסקי — קאנדידאט אויף דער נאבעל=פרעמיע פאר שלום

קראקא, 3 י.ק.צ. איז מודיע אז פראפעסארען און דאצענטען פון יאגעלאנער אוניווערזיטעט האבען ארויסגעשטעלט די קאנדידאטור פון מארשאל יוזעף פילסודסקי אויף דער נאבעל פרעמיע. די פראפעסארען פון יאגעלאנישען אוניווערזיטעט אין קראקע האבען אוועקגעשיקט א טעלעגראמע צום נארוועגישען פארלאמענט און צום פוילישען קאנסול נוימאן. דער פארשלאג וועגען מארשאל פילסודסקי'ס קאנדידאטור אויף דער נאבעל פרעמיע ווערט מאטיווירט מיט דער פוילישער פרידען פאליטיק, וואס ליגט ווי בעוואוסט אין די הענד פון מארשאל פילסודסקי. די דאזיגע פאליטיק האט דערפיהרט צו די גישט אנגריף אפמאכען מיט סאוויעט רוסלאנד און דייטשלאנד.

נייע גרויסע קרעדיטען

אויף שטיצע פאר ארבייטסלאזע אין אמעריקע

וואשינגטאן, 3 (ספ. טעל.) די פינאנץ-קאמיסיע ביים סענאט האט אנגענומען דעם געזעץ-פראיעקט וועגען קרעדיטען פון 950 מיליאן דאלאר אויף שטיצע פאר ארבייטסלאזע און אויף עפענטליכע ארבייטען.

ווערטפולע ארכעאלאגישע אויסגראבונגען

פון אברהם אבינו'ס צייטען

רוים (יט"א) דער לעצטער נומער פון דער צייטשריפט „ביבליקא", וועלכע ווערט ארויסגעגעבען פון פויפסטליכען ביבעל-אינסטיטוט ברענגט א גענויעם בעריכט וועגען דער ענטדעקונג פון די גייסטליכע ארכעאלאגען מאלעו און קאפעל, סיי זייערע ארכעאלאגישע פארשונגען אין דער געגענד פון טעלעיטאט גראסול אין עמק-הירדן פון פרי-מיטיווע צייכנונגען אויף אנאייגעפאלענע מויער וואס שטאמט פון דער עפאכע פון 3000 יאהר פארן געבורט פון כריסטוס. די צענטראל-פיגור פון דער צייכנונג שטעלט פאר א גרויסע שטערן פון אכט שטראהלען, פון וועלכען די אינערליכע טייל איז פערשיילט אין קאנצענטרישע סעקטארען. דער שטערן איז ארומגערינגעלט פון אנדערע פיגורען, וועלכע עס איז אבער שווער געווען צו שילדערן. וואהרשיינליך האנדעלט עס זיך וועגען פראגמענטען, וועלכע שפילען פאר געטליכע פיגורען. די דאזיגע צייכנונגען האבען א בעזונדערען וויסענשאפטליכען ווערט פאר דער געשיכטע פון ארץ-ישראל, ווייל זיי געהערען צו דער עפאכע פון אברהמ'ס קומען קיין כנען און צו דער בעפעלקערונג, וועלכע האט דאן דארט, אין דער געגענד פון טעליטאט גהאסול געלעבט

געהיימנישפולע אונטערצינדונג פון א פאלקס-שולע

(2) אין דארף גושעגאשעוו איז נעכטען אויסגעבראכען א שרפה אין א פאלקסשול. ס'איז פון אנהויב אן געווען קלאר, אז די שרפה איז ענטשטאנען פון א געהיימנישפולער אונטערצינדונג.

די אלארמירטע פייערלעשער האבען בעוויזען גאר שנעל איינצולעשען דאס פייער.

די פאליצייאישע אויספארשונג האט בעוויזען, אז אין איינעם פון די שול זעלער איז אנגעלעגט געווארען א קופע שרוי בעגאסען מיט נאפט. די די דאזיגע שטרוי קופע איז עס אונטערגעצונדען געווארען. דער אונטערצינדער ווערט געזוכט.

פון דער לאדזער בערזע

באנק פאלסקי — — — —	87 50
3 פראצענטיגע בודאוולאנע —	42.75
4 „ דאלארובקא —	53 75
7 „ סטאביליזאציע (אמ.)	58.25
8 „ ווארשאווער סאנד-בריף	54 50
8 „ לאדזשער „ „	50 50
ענגלישער פונט — — —	27.20
דאלאר — אפיצ. — 5.50 נישט אפיצ. —	5.45
גאלד-דאלאר — — — —	8 95
גאלד-רובל — — — —	4.64
דייטשער מארק — — —	2.10

ספארט

בראניסלאוו טשעך — מייסטער פון טשעכיע

פראג, 3 (ספ. טעל.)

נעכטען איז פארגעקומען דער צווייטער טייל פון דער נארטעס=פאהר=קאמבינאציע איבער דעם טיטול מייסטער פון טשעכיען.

דעם טיטול מייסטער פון טשעכיען האט בעקומען בראניסלאוו טשעך, וויצע-מייסטער — מארוסאוש.

פון האלאנד ווערט סיגנאליזירט

א נייער פליטים=צושטראם פון דייטשלאנד

טרוקענע ציפערען וועגען טרויעריגען וואנדער-וועג פון די דייטשע פליטים

אמסטערדאם (יט"א) פראפ. דר. י. קאהען, דער סעקרעטאר פון „קאמיטעט פאר ספעציעל יודישע אינטערעסען (רעפרעזענטאנץ פון האלענדישען יודענטום), וועלכער איז בעשטימט געווארען אלס מיטגליד פון ביוראט פאר די ענינים פון די דייטשע פליטים ביים פעלקערבונד, האט אין א געשפרעך מיט'ן יט"א-פארשטעהער אין אמסטערדאם מיטגעטיילט, אז די צאהל יודישע פליטים פון דייטשלאנד, וועלכע זענען אנגעקומען קיין האלאנד אין דער צייט פון אפריל ביז סוף דעצעמבער 1933 בעטרעפט העכער 5000, פון דער צאהל האט דער הילפס-קאמיטעט פערעגעסטרירט 4025 פליטים.

אויף דעם 1-טען יאנואר האט די צאהל יודישע פליטים בעטראפען 1379, מעהרסטענס האלטען זיי זיך אויס מיט אייגענע מיטלען. ביז איצט איז אויסגעגעבען געווארען אין האלאנד אויף הילף פאר פליטים 400,000 גילדען. נאך איצט איז נויטיג אין אמסטערדאם 7000 גילדען וועכענטליך.

די אלגעמיינע אויפמערקזאמקייט דארף אויף זיך ציהען די פאלגענדע ערקלערונג פון פראפ. קאהען: אין משך פון דער לעצטער וואך בעמערקט זיך א נייער צושטראם פון דייטשע פליטים קיין האלאנד. אין משך פון דער וואך זענען קיין אמסטערדאם אנגעקומען העכער 70 פליטים.

רעדענדיג וועגען דער ארבייט פון הויך קאמיסאריאט פאר די דייטשע פליטים, האט פראפ. קאהען בעטאנט, אז איראפא רעכענט אויף דער מיטהילף פון אמעריקאנער יודענטום און די פער איינהייטליכונג פון דער הילפס-אקציע דורך דעם הויך קאמיסאר זאלען געבען א נייעם אימפולס דער יודישער אפפערוויליגקייט. ענגלאנד זאל ער מעגליכען א גרעסערע פליטים איינוואנדערונג קיין א"י. עס דארפען אויך בעהאנדעלט ווערען די פראיעקטען וועגען איינארדענען דייטשע יודען אין פערשידענע לענדער פון האלענדישען אינדיען.

צום סוף איז זעהר וויכטיג צו פערזארגען די שטאטסלאזע און אויסגעבירגערטע דייטשע יודען מיט א מין נאנסען פעסער, וואס זאלען אנגערופען ווערען „מאקדאנאלד פעסער".

אין משך פון געשפרעך האט פראפ. קאהען איבערגעגעבען פאלגענדע אינטערעסאנטע סטאטיסטישע ציפערן וועגען די יודישע פליטים פון דייטשלאנד, וועלכע זענען אנגעקומען קיין האלאנד: פון 4025 פעררעגיסטרירטע יודישע פליטים זענען 2563 געווען דייטשע בירגער מיט פאספארטען און 332 אהן פאספארטען, 202 פוילישע בירגער מיט וויזעס און 541 אהן וויזעס, ווייטער 82 שטאטסלאזע מיט וויזעס און 233 אהן וויזעס.

ענדליך זענען אויך געווען 41 שטאטסלאזע אהן וועלכע עס איז דאקומענטען.

פון די 4025 פעררעגיסטרירטע פליטים זענען 458 אבגעפאהרען קיין בעלגיען, 293 קיין פראנקרייך און 85 קיין לוקסעמבורג. דאס זענען מערסטענס געווען פערזאנען, וועלכע האבען צוליב פערשידענע סבות נישט בעקומען קיין ערלויבניש צו פערבלייבען אין האלאנד. 459 זענען פון אמסטערדאם אבגעפארען אין אנדערע האלענדישע שטעט און שטעטלעך, 91 זענען אבגעפאהרען קיין א"י און 76 קיין פוילען. קיין דייטשלאנד האבען זיך צוריקגעקעהרט 389 פערזאן.

ווייטער האט פראפ. קאהען אינפארמירט וועגען דער הילפס-טעטיגקייט פאר די יודישע פליטים-אינטעלעקטועלען, וועלכע מען האט אין א געוויסער צאהל איינגעארדענט אין ענגלאנד, אמעריקא און טערקיי. אמשווערסטען איז די לאגע פון דאקטוירים און יוריסטען. אויך די פליטים זשורנאליסטען און ארטיסטען איז שווער צו שאפען זיך נייע עקזיסטענץ-מעגליכקייטען.

צום סוף האט פראפ. קאהען מיטגעטיילט וועגען דער פערצווייגטער איבערשיכטונגס-ארבייט, וואס ווערט געפיהרט צווישען די פליטים און ספעציעל געגרינדעטע אנשטאלטען.

Dr.
Wołkowyski
4 ציגעל-גאס 4, טעל. 216=90
נעהמט אן אין הויט- און וועגערישע קראנקהייטען. מענער-שוועכע
אויפנאהם שעה'ן פון 8–1 מיטאג און 5–9 אוונד.

מיר פערטיגען אויס
אפציאצקען
פיר מאנופאקטור, שטרימף לעדער
טריקאטאזשען און זיידען בראנדזשע
גרויסער אויסוואל פון פערטיגע אבציאצקען פאר שטרימף- מאנופאקטור
געפרעגטע עטיקעטען
פיר וועש, שאקאלאד קראוואטען און פערפומעריע בראנזשע
FABRYKA SUKNA BIELSKO
FABRYKA SUKNA EMES BIELSKO
FABRYKA WYR. WEŁNIANY ŁÓDŹ
FABRYKA WYR. SUKIENNYCH EBT TOMASZÓW
FABRYKA GARBARSKA w WARSZAWIE
Czysta Wełna
BIELSKO
WYTWÓRNIA ODBIJANEK i DRUKARNIA I.M. STRYKOWSKI PIOTRKOWSKA 35 TEL. 236-25.

שייטלען
מיט פאריזער שרינדען
ווי אויך פערטיגע שייטלען ווערען ערשטקלאסיג און רעעל אויסגעארבייט צו ביליגע פרייזען
ביי קערש, סקווראווא 15

לעכער אויף מאשין דער
ווערען אנגענומען אויסצונייען ביי
ג. נאר דמאן, שרודמיעסקא 8

Dr. med.
LEON FUCHS
אינערליכע קראנקהייטען
האט זיך איבערגעצויגען
אויף וואלטשאנסקא 65
(ריג אנדזשעיא) טעל. 172-44
נעמט אן פון 3–5 נאכמ.

גלעזער=צעך אין דער לאדזער וואיעוואדזטווא
אכטונג, גלעזער! 412
זונטאג, דעם 11-טען ד. ח. 5 נאכמיטאג קומט פאר אין לאקאל פון צענטר. יוד. האנדוו.-פערבאנד, פאלודניאווא 4
די פייערליכע ערעפנונג פון צעך
טאג-ארדנונג: 1) ערעפנונג; 2) בעגריסען די דעלעגאטען; 3) וואהלען פון א פערוואלטונג; 4) פרייע פארשלאגען.
בעמ.: גלעזער, וואס בעזיצען האנדווערקער-קארטען, ווערען געבעטען זיך איינצושרייבען אין צעך שפעטסטענס ביז'ן 10-טען ד.ח.
די ארגאניזיר-קאמיטע

קאנפעקציאנערען!
היינט, זונטאג, דעם 4. פעברואר ד. י. קומט פאר אין אייגענעם לאקאל, פאמארסקא 15, א פערזאמלונג
וועגען אונזער ביזיעצטיגע און ווייטערע טעטיגקייט.
מיטגלידער און נישט-מיטגלידער ערשיינט צאהלרייך!
די פערוואלטונג פון קאנפעקציאנערן-פארייז, פאמארסקא 15
414

נאך קורצע און שווערע ליידען איז געשטארבען אין עלטער פון 76 יאהר מיין ליבע פרוי, אונזער טייערע מוטער, שוויגערמוטער און גרויסמוטער

נ"ע פליגה מארקאוויטש

(געבו רעז יאקובאוויטש)

די לוי' קומט פאר היינט, זונטאג דעם 4-טען פעברואר 1934, 1 בייטאג פון טרויער-הויז פילסודסקיעגא 58, וועגען וואס עס טיילען מיט אין גרויס צער.

די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

אויפרוף!

מיטוואך, פ' משפטים, דעם 7=טען לויט ד. י. פינקטליך 8 א זייגער אוונט, קומט פאר אין וואלינער שוהל, וואלטשאנסקא 6 א פערזאמלונג וועגען גריגדן א פסח=אקציע פאר אונזערע נויטליידענדע ברידער אין רוסלאנד.

אלע שוהלען, בתי-תפלות און שטיבלעך ווערען געבעטען צו שיקען דעלעגאטען צו דער פערזאמלונג.

גלייכצייטיג בעטען מיר אלע יודען, וועלכע די ליידען פון אונזערע ברידער זענען זיי נאהענט צום הארצען צו קומען מאסענווייז אויף דער פערזאמלונג, אויף וועלכער עס וועט ווערען אויסגעוועהלט א קאמיטעט. זאפארט צוצוטרעטען צו דער אקציע. די צייט איז קורץ און די נויט פון אונזערע ברידער איז זעהר גרויס.

דער צייטווייליגער קאמיטעט

הרב שמואל אליעזר סגל
פרנס סלמן לעווענטאן
דאזאר מרדכי חיים רומקאווסקי
ישראל רובינשטיין
ישראל מנחם בערענשטיין
יוסף טימוליצקי
אפרים בערגער
יעקב פרענקעל

בעמערקונג: קיין בעזונדערע איינלאדונגען ווערען נישט ארויסגעשיקט.

Głębokie współczucie RODZINIE BORENSZTAJNOW i p. AJGEROWI z powodu śmierci nieodżałowanej

HANI

Szajkowie i Glazerowie.

רעדע פון די יודישע פארשטעהער

בעת די לאנדאנער בעראטונגען וועגען דער הילפס-אקציע פאר די דייטשע פליטים

לאנדאן (יט"א) אויף דער געמיינזאמער זיצונג פון דער עקזעקוטיווע פון פע"וואַל־טונגס־קאמיטעט פאר די דייטשע פליטים ביים פעלקער־בונד צוזאמען מיט'ן ביוראָ פון די פרא־ווּאַט־אָרגאַניזאַציעס אין לאָנדאָן, האָט

דר. ווייצמאן

געהאַלטען אַ רעדע וועגען דער הילפס־אַקציע פאַר די דייטשע פליטים. מיר אַלע זענען מסכים, האָט ערקלערט ד"ר ווייצמאַן, דאָס אויפ'ן ערשטען פּלאַן דאַרף גלייך אַרויסגערוקט ווערען אַ גרויסע קאָנ־סטרוקטיווע הילפס־אַקציע. בעטאָנענדיג, אַז ארץ ישראל קען אויפנעהמען 10 טויזענד יודישע אויס־וואַנדערער פון דייטשלאַנד יעהרליך דריקט אויס ד"ר ווייצמאַן די האָפענונג, אַז די אַ"י־רעגירונג וועט ערטיילען די נויטיגע צאָהל סערטיפיקאַטען די איבעריגע 5—10 טויזענד יודישע אויסוואַנדער־ער וועלכע וועלען שטראָמען פון דייטשלאַנד, דאַרף מען איבעראַרבעטען אין אַנדערע לענדער. ד"ר ווייצ־מאַן זאָגט זיך אַרויס געגען די פּלענער צו געפי־נען אַ ניי און ווינציג ציוויליזירט לאַנד אין אַפריקע אָדער אַמעריקע, כדי דאָרט צו קאָלאָניזירען די דייטשע פליטים. טעאָרעטיש קען מען אַזעלכע פּלענער לייכט אויסאַרבייטען, אָבער אַ לאַנד מוז זיין געהעריג פאָרגעבריט, כדי עס זאָלען דאָס קענען בעלעבען מענשען פון דער קאַטעגאָריע, ווי די דייטשע יודען. עס מוז געדויערען מינדעסטענס 5 אָדער 6 יאָהר איידער אַזאַ לאַנד וועט זיין פעהיג אויפצונעהמען די איינוואַנדערער.

פון דעם דאָזיגען כלל זענען סך־הכל איינער אָדער צוויי אויסנאַהמען, ווי למשל אַרגענטינע, וואו י.ק.א. האָט געאַרבייט ערפאָלגרייך אין משך פון 30 יאָהר און עס ווערען שוין געמאַכט פאָרבערייטונגען כדי צו בעזעצען אויף ערד אַ צאָהל נייע איבערוואַנדערער. אַן אָרגאַניזירטע וואַנדערונג קען ברענגען פיל קלענערע רעזולטאַטען, דאָך דאַרף דער הויך־קאָמיסאַר דאָרגפעלטיג בעטראַכטען יעדע מעגליכקייט צו בעזעצען 100 אָדער אפילו 50 פליטים.

נאָכדעם האָט גענומען דאָס וואָרט ה'

פעליקס וואָרבורג

וועלכער האָט איינגעשטימט מיט ד"ר ווייצמאַן, אַז אַ נישט־אָרגאַניזירטע פערטיילונג פון די אַ־בערוואַנדערער קען נישט ברענגען צו אַ לעזונג פון דעם פּראָבלעם. אין אַרגענטינע איז פאַראַן גענוג באָדען, אָבער עס פעהלט די גרייטקייט אַרײַנ־צולאָזען די דייטשע פליטים און מען דאַרף געבען די נויטיגע פערזיכערונגען, אַז די נייע פליטים וועלען נישט פאַלען צו לאַסט דער אָרטיגער גע־זעלשאַפט. דאָס זעלבע איז גילטיג אויך אַנדערע לענדער. חוץ דעם דאַרף אויך פעסט'געשטעלט ווער־רען, וועלכע אינדוסטריע־צווייגען האָבען נאָך עק־זיסטענץ־מעגליכקייטען אין די בעזונדערע לענדער אויף דעם וועג קען נאָך פיל דערגרייכט ווער־רען. וואָס איז שייך די פינאַנציעלע שטאַטען, האָט ערקלערט ה' וואָרבורג, וועלען געמאַכט בעמיהונג גען וועגען ברענגען קיין אַמעריקע קינדער פון די דייטשע יודען און אַנדערע עלעמענטען, וועלכע וועל־לען נישט בעלאַסטען דעם אַרבייטס־מאַרק. דער הויך־קאָמיסאַר וועט בלי־ספק קענען פיל דערגריי־כען אין דער ריכטונג.

פּראָפ. וויליאם ראַפּאַר

האָט גערעדט וועגען אינטעלעקטועלע־הילפס - קאָמיטעט, די אינטעלעקטועלען - פּליי־טים, וועלכע מען דאַרף קומען צו הילף, בעשטע־הען פון 3 קאַטעגאָריעס: געלעהרטע, פערזאָנען פון פרייע בערופען און סטודענטען. די צאָהל פּראָפע־סאָרען און געלעהרטע, וועלכע האָבען פערלוירען די אַרבייטס־מעגליכקייט אין דייטשלאַנד ווערט גע־שאַצט אויף 1200. פון די פּראָפעסיאָנעלע אינטע־ליגענטען, וועלכע זענען אַרויסגעשטויסען געוואָ־רען פון זייערע פּאָזיציעס געפינען זיך מינדעסטענס 5000 מחוץ דייטשלאַנד און פיל מעהר זענען פער־בליבען אין לאַנד און שטרעבען אויסצוואַנדערן. עס איינציגע הונדערט פליטים — סטודענטען שטודי־רען אויף די אויסלענדישע הויכשולען, טויזענדער אַנדערע זעהען אָבער געצוואונגען זיך אָפּזאָגען פון ווייטערען שטודיום און איבערגעהען צו אַנדערע בעשעפטיגונגען. צוליב דעם הערשענדען קריזיס זענען נישטאָ קיין פרייע פּאָסטענס אויף די אויס־לענדישע הויכשולען. דער איינציגער אויסוועג איז צו שאַפען ספּעציעלע פאָנדען, כדי די דייטשע פלי־טים־געלעהרטע זאָלען נישט אַרויסשטויסען קיין שום אָרטיגע קאַנדידאַטען.

אין זשענעווע איז טעטיג אַ ספּעציעלער קאָ־מיטעט, וואָס בעמיהט זיך קומען צו הילף די פלי־טים, וועלכע געהערען צו פרייע בערופען. די אויפ־גאַבע איז אָבער בעזונדערס בנוגע דאָקטוירים און יוריסטען זעהר אַ שווערע. דערצו קומען נאָך צו פינאַנציעלע שוועריגקייטען.

סער אסמאנד ד'אבינדור נאלדשמיד

האָט אין זיין רעדע בעטאָנט, אַז דאָס פּראָבלעם פון די פליטים געהערט צו די שווערסטע, מיט וועלכע מען האָט לעצטענס געהאַט צו טון. עס איז נישט צוועקמעסיג צו העלפען די פליטים־סטודענטען, זיי זאָלען פאָרזעצען זייער שטודיום. אַ חוץ די בעגאַבטעסטע דאַרפען זיי זיך אָפּזאָגען פון די פרייע בערופען און זיך אויסבילדען אַלס קוואַליפיצירטע אַרבייטער און טעכניקער. אויסער ארץ־ישראל זע־נען די אויסזיכטען אומעטום אויסערסט בעגרע־ניצט. עס וועט זיין די אויפגאַבע פון הויך־קאָמי־סאַר און פון פעלקער־בונד אויסצוזוכען איינ־וואַנדערונגס־מעגליכקייטען אין אַנדערע לענדער.

לואי אוננער,

וועלכער איז אַרויסגעטרעטען אַלס פאָרשטעהער פון י.ק.א. האָט ערקלערט, דאָס ער שטיצט די פאָדערונ־גען פון ד"ר ווייצמאַן בנוגע די איינוואַנדערונגס־מעגליכקייטען אין א"י. ארץ־ישראל קען אָבער אַליין נישט לעזען דאָס פּראָבלעם. עס זענען פאַ־ראַן איינוואַנדערונגס־מעגליכקייטען אין אַרגענטינע, בראַזיליען, אורוגוואַי און אויך אין די פאַראייניגטע שטאַטען, וואָס איז איצט דער גרעסטער רעזערוואואַר פון יודענטום. די אַלע בעטראַכטונגען זענען אָבער צוועקלאָז, אויב מען וועט נישט בעזיצען די נויטי־גע געלד־מיטלען. איצט איז פאַר דער לעזונג פון דער אויפגאַבע נויטיג נאָך מעהר מיטלען ווי פאַר דעם ווירטשאַפטליכען קריזיס. די שוועריגקייטען, וועלכע עס לעבט דורך די לאַנד־ווירטשאַפט, פער־קלענערט איהר ווערט אלס לעזונג און מען דאַרף ווידמען מעהר אויפמערקזאַמקייט דעם האַנדעל און אינדוסטריע. דאָס איז אָבער אין דער ערשטער ריי אַ פינאַנציעלער פּראָבלעם.

דזשעמס ראָזענבערג

האָט אין זיין רעדע בעטאָנט, אַז דער ערשטער יאָהר־טאָג פון היטלעריסטישען רעזשים דאַרף גע־בען אַ שטאַרקען אימפּולס דער יודישער אָפּפער־ווילליגקייט.

אַ חוץ די צוויי רעזאָלוציעס, וועלכע זענען אָנגענומען געוואָרען נאָך דער רעדע פון הויך־קאָמיסאַר דזשעמס מאַקדאָנאַלד וועגען אויפפאָר־דערען די פּריוואַט־אָרגאַניזאַציעס זיי זאָלען פאָרט־זעצען און פערשטאַרקען זייערע געלד־זאַמלונגען ווי אויך בנוגע דער פליכט פון אַלע לענדער צו ער־מעגליכען אַ צאָהל דייטשע פליטים זיך איינצוואָרד־נען אין לאַנד, זענען אָנגענומען געוואָרען נאָך פאָל־גענדע צוויי רעזאָלוציעס: אַלע אָרגאַניזאַציעס, וועל־כע פיהרען אַן איבערשיכטונגס־אַרבייט צווישען די דייטשע פליטים ווערען געבעטען צוצושטעלען דעם הויך־קאָמיסאַר אַלע נויטיגע אינפאָרמאַציעס וועגען זייער אַרבייט און ווייטערדיגע פּלענער.

דער הילפס־קאָמיטעט פאַר אינטעלעקטועלע דאַרף אין ענגער מיטאַרבייט מיט אַלע איבעריגע אָרגאַניזאַציעס צושטעלען גענויע בעריכטע וועגען דייטשע פּראָפעסאָרען און געלעהרטע, וועלכע זע־נען בעזייטיגט געוואָרען פון זייערע פּאָסטענס.

לאדזשער נייעס

1 וועבער אויף צוויי קארט-שטיהל

געגען דעם זאגען זיך ארוים די ארבייטער

(צ) היינטיגען מיטוואָך וועט אין אַרבייטס־אינספּעקטאָריאַט פאָרקומען אַ קאָנפערענץ צווישען די פאַרשטעהער פון די טעקסטיל־אַרבייטער און די אינדוסטריעלער. ס'וועט אַרומגערעדט ווערען די פראַגע וועגען בעשעפטיגען 1 וועבער אויף צוויי קעטען.

די אַרבייטער האַלטען, אַז דאָס אַרבייטען אויף צוויי קאַרט־שטיהל איז צו שווער פאַר איין וועבער, צוליב וואָס די אַרבייטער וועלען אויך דאַסמאָל זיך ענטגעגענשטעלען דעם פּרוב צו בע־שעפטיגען 1 אַרבייטער אויף 2 קאַרט שטיהל.

געגען רייסען די לוינען

פערזאמלונג פון די קאטאן-ארבייטער

(צ) די קאַטאָן=אַרבייטער, וואָס זענען אָרגאַ־ניזירט ביי ז. ז. ז. רופט צונויף די טעג אַ פער־זאַמלונג, וואָס וועט, לויט די שטימונגען צווישען די קאַטאָן=אַרבייטער, זיך אַרויסזאָגען געגען די כסדר'דיגע פּרובען פון די אינדוסטריעלער צו פער־קלענערען די לוינען.

א שרייב-מאשין, וועש און מלבושים

צוגענומען ביי שטוב-גנבות

(צ) פון נחום ראָזענס וואוינונג אויף פּוסטע 13 איז נעכטען אַרויסגע'גנב'עט געוואָרען אַ שרייב מאַשין פון דער פירמע „אונדערוואוד" נומער 1643940.

ביי יאַן איזידאָרטשיק האָט מען צונויפגעגנב'עט פון בוידעם וועש אין דער ווערט פון 1400 זל.

אויף זשגאָווסקא 68 האָט מען ביי ניעדוש ווידזקין צוגעגנבעט מלבושים אין דער ווערט פון 1200 זל.

פּאָליציי זוכט די גנבים.

מינדעריעריגע געוועלב-גנבים פערמשפט צו תפיסה

היינטיגען ווינטער האָבען זיך אין די לאָדזש נעשעפטען אָנגעהויבען מעהרערע פאַלען פון גנבות אין געוועלבער. דערביי האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז די אַלע גנבות זענען אויסגעפיהרט געוואָרען דורך איינגע און דיזעלבע בעלי מלאכות.

לסוף זענען די חבריה לייט געכאַפּט בעתן רען ביי דער האַנד און זיי זענען איבערגעגעבען געוואָרען אין רשות פון דער זיכערהייטס מאַכט. נעכטען זענען דער 19 יעהריגער מיכאל אַבאַ־סקי און דער 20 יעהריגער סטאַניסלאַוו קוויאַטקאָווסקי פערמשפט געוואָרען צו 6 חדשים תפיסה יעדער.

געכאפט א פערשפרייטער פון פאלש געלד

(צ) סטעפאַן ווינגלאַר, אַ טאַמאַשאָווער איינ־וואוינער, איז איז אַ געוויסען פריהמאָרגען אַראָפּ־געפאַלען איז שכנית'דיגען שטעטעל אויזאָר, וואו ער האָט געקויפט צוויי זיי ערס, פאַר וועלכע ער האָט אָהן האַנדלען זיך בעצאָהלט די געפאָדערטע 70 זל. און איז פערשוואונדען. דערנאָך ערשט האָט דער זייגערמאַכער זיך געכאַפּט, אַז די 10־ער און 5־ער זלאָטעס זענען פאַלשע און וועגען דעם תיכף געמעלדען דער פּאָליציי. ווינגלאַר איז טאַקע באַלד געכאַפּט געוואָרען, איצט ערוואַרט איהם אַ פּראָצעס פאַר פערשפּרייטען פאַלש געלד.

זעלבסטמארד פון א יונגער פרוי

(צ) די 21 יעהריגע סטאַניסלאַוואַ סקאָניעצקאַ פון נאַ האָט איז טויער פון קילינסקי 40 זיך פערסם'ט מיט סובלימאַט.

די סיבה פון טראַגישען שריט איז אומבע־קאַנט.

זי איז אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל אַריין.

„דזשואיש קראניקל" וועגען דער לאגע

פון דער יודישער בעפעלקערונג אין מזרח-גאליציע

לאנדאן (יט"א) „דזשואיש קראָניקל" רעדט אַרום אין אַ לייט־אַרטיקעל די בעריכטען פון איהר ספּעציעלען קאָרעספּאָנדענט וועגען דער שווערער לאַגע פון דער יודישער בעפעלקערונג אין מזרח־גאַ־ליציען, בעזונדערס פון די דאָרפס־יודען, וועלכע ליידען שטאַרק צוליב די פּערפאָלגונגען אין דער עקסטערמינאַציאָנס־קאַמף מצד די אוקראַינער. די צייטונג בעטאָנט בעזונדערס די אַנטי־יודישע באָי־קאָט־אַקציע פון די אוקראַינער און די טעטיגקייט פון די אוקראַינישע קאָאָפּעראַטיווען, וואָס בע־צוועקט אַרויסצושטויסען די יודען פון אַלע זייערע ווירטשאַפטליכע פּאָזיציעס. בעזונדערס ליידען כמו פיינדליכען טעראָר די יודישע לאַנדווירטען, וועלכע פערנעהמען זיך זייט דורות מיט ערד־אַרבייט. „דזשואיש קראָניקל" פערווּפט זיך דערביי אויף מיטטיילונגען פון ה' ישראל קאַהען און פון ליידי ערלי.

„די דאָזיגע בעדויערנסווערטע לאַגע — שרייבט צום סוף „דזשואיש קראָניקל" — דערמאָהנט די יודען, אַז די דייטשע יודען זענען נישט די איינ־ציגע קרבנות פון יודען שמערץ. מען דאַרף די יודישען מצב זעהען אין זיין גאַנצען פערנעהם. מיר האָבען אויך אַ פּראַוע אויפ'ן אַדרעס פון דער פּוילישער רעגירונג. צי טוט זי אַלץ, וואָס זי איז בכוח, כדי נישט צו דערלאָזען צו דער דעגראַדירונג פון אַ האַלב מיליאָן יודען. די פּוילישע רעגירונג האָט געזאָרגט פאַר די פּוילישע יודען, וועלכע זע־נען געפּייניגט געוואָרען דורך די דייטשען. פאַר דער דאָזיגער הילף זענען מיר ווייט פון האַנדלען אָהן אַן איבערלעגונג. עס איז אַ פליכט פון „דזשאָינט פאָרעין קאָמיטע" זיך צו פערנעהמען מיט דעם ענין — פערענדיגט „דזשואיש קראָניקל".

יודען געדענקט!

היטלערישע באנדעס פייניגען אייערע ברידער אין דייטשלאנד

אייער געוועהר געגען זיי איז באיקאט אויף כחורות פון דייטשלאנד!

שרייבען שעהן און שנעל

לערנט אויס דער בוואוסטער

קאליגראף ל. בערמאן

אין 15 לעקציעס. די ערגסטע צובראָ־כענע האַנדשריפט ווערט אויסגעבעסערט אויף דער שענסטער ביזראָווע שריפט. אויך ווערטאויסג עלערנט גוט שרייבען יודישען בריף אין 20 טעג, אפילו דעם וואָס קאָן גאָרנישט שרייבען.

זאוואדזקא 19, פראָנט, 1־טער שט.

יודיש טעאטער „פילהארמאניע" נארוטאוויטשא 20 טעל. 213-84

גרויסער ערפאלג! דער גרעסטער רעקארד פון

וויערא קאניעווסקא און פאול ברייטמאן!

היינט, זונטאג 2 פארשטעלונגען.

היינט 9 אוונט לטובת דעם הילפס־פעראיין „תומכי אורחים" (פאמארסקא 18) די גרויסע שלאגער־פרעמיערע

„די אייביגע כלה"

אין 3 אקטען מיט א פראלאג און עפּילאג

מיט וו. קאניעווסקא און פ. ברייטמאן אין די הויפטראָלען

היינט זונטאג, 12 פריה — גרויסע פריהמארגען־פארשטעלונג פרייזען פון 50 גר. ביז 1.50 די שטארק־אגצוהענדע שלאגער - פיעסע „די אייביגע כלה"

די נאהענטסטע טעג פרעמיערע פון דער גרעסטער און בעריהמטסטער ביהנען־רעפּערטואַר „דער אורטייל" פון ס. לעוו — פרייזען קליינע!

בילעטען צו בעקומען אין קאסע פונקטעטער.

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז, 4 פעברואר 1934

רעזשים פון דיקטאטור שיצט נישט פאר מיסברויכען

די פראנצויזישע רעגירונגס-קריזיס רופען ארויס ביזוויליגע קאמענטארען מצד די געגנער פון פארלאמענטאריזם. אין די געשעענישן, וואס שפילען זיך אפ אין פראנקרייך, זעהען זיי איין א בולטן בעווייז פון מאראלישער ירידה פון דעמאקראטישן רעזשים און א בערעכטיגונג פאר דער דיקטאטור. דער פאקט גופא פון דימיסיע פון א רעגירונג, וועלכע האט א מעהרהייט אין ביידע געזעצגעבערישע קערפערשאפטן, זאגט עדות וועגן דעם, אז דער פארלאמענטאריזם האט אפגעלעבט זיין צייט, טענה'ן די שונאים פון דעמאקראטיע, אז נישט קיין פאליטישע פארטיי, נאר די גאס פיהרט אן מיט די געשעענישן אין א לאנד. און די פינאנציעלע סקאנדאלען, אין וועלכע עס זענען געווען קאמפראמיטירט פיל אנגעזעהענע פאליטיקער און אפילו מיניסטארען, צייגן בעווייזן זיי נישט, אז די דעמאקראטישע ארדנונג איז דורך און דורך צופוילט א. א. וו.

די אומשטאנדן, וואס האבן ארויסגערופען דעם איצטיגען קריזיס, זענען נאטירליך א שווערער נסיון פארן רעזשים. די קאפשווינדלערישע קאריערע פון איינעם אפעריסטען, וואס האבן בעוויזען מיט אזא לייכטקייט ארויסצופרעסן פון די קעשענעס ביי די בירגער הונדערטער מיליאנען, בעווייזט קלאר, אז דער מעכאניזם האט זעהר גרויסע פעהלערן. אבער נאר מענשען, וועלכע זענען אינגאנצן נישט בעקאנט מיט געשיכטע, אדער וואס ליידען פון פאראליזש פון זכרון, קאנען בעהויפטען, אז אזעלכע מיסבראויכן זענען א מאנאפאל פון דער דעמאקראטישער ארדנונג. אין דער עפאכע פון אבסאלוטיזם האט מען פיל לייכטער און איינפאכער בערויבט דאס פאלק. אבער דעמאלט איז דאס געווען כמעט א נארמאלע ערשיינונג. דאס, וואס האט פאסירט אין פראנקרייך, האט דערמאנט וועגן דעם, אז נישט קוקענדיג אויף דער געזעלשאפטליכער קאנטראלע, זענען די אפשפארונגען פון די פאלקסמאסן שוואך בעשיצט, אז נישט קוקענדיג אויף די גאראנטיעס, וועלכע עס גיט דער פארלאמענטארישער רעזשים, איז די מעגליכקייט פון קארופציע און פון פערשידענערליי מיסבראויכן ווייט נישט אויסגעשלאסן.

דער דאזיגער אומשטאנד דארף צווינגען די מלוכה אנצונעהמען די סאמע ענערגישע מיטלען נישט בלויז אפצוריינעגן די אמטן. נאר געזונד צו מאכן בכלל די פאליטישע אטמאספער, אבער רופען צו שטירצן די דעמאקראטישע ארדנונג הייסט שטרעבן צו פערניכטן אלע גאראנטיעס, וועלכע שיצן דאך די אינטערעסן פון די פאלקסמאסן.

די שונאים פון פארלאמענטארישן רעזשים האלטן געדארפט זיך צוקוקן צו דעם, וואס עס קומט פאר אין איצטיגען דייטשלאנד, וועלכע איז דאך א לאנד פון „אידעאלער" דיקטאטור. דארט הערען אויך פון צייט צו צייט אנטדעקט פינאנציעלע סקאנדאלען, אבער ווי עס זאגן עדות מענשען, וועלכע זענען גוט בעקאנט מיט דער לאגע, הערען אין דריטען רייך געוועהנליך אנטדעקט בלויז אויסגעטראכטע מיסבראויכן מיטן ציל צו בעקעמפען די פאליטישע געגנער. אזוי איז עס געווען נישט בלויז מיט די סאציאליסטען, מיט אזא בראון און סעווערינג, וועלכע מען האט געהאט בעשולדיגט אין פערשווענדען צוויי מיליאן פאלקסגעלדער, בעלד, וואס זיי האבן געהאט אויסגעגעבן מיט דער ערלויבניש פון הינדענבורגן אויף צו ארגאניזירן די וואהל-קאמפאניע, פונקט אזא גורל האט געהאט דער אנגעזעהענער פארשטייער פון דער צענטער פארטיי, ד"ר עסער, דער געוועזענער וויצע-פרעזידענט פון רייכסטאג און אפילו דער נאציאנאליסט גערעקע, וועלכער האט געהאט פערנומען דעם אמט פון רייכסקאמיסאר פאר ארבייט. אט די אלע פערזאנען האט מען אהן קיין שום גרונד ערקלערט פאר פערשווענדער בלויז דערפאר, ווייל דעם נייעם רעזשים איז געלעגען דעריין זיי צו קאמפראמיטירען. פון דער אנדערער זייט האט די רעגירונג פערהוילען די צווייפעלהאפטיגע מיסבראויכן פון דער „אסטהילפע" בלויז דערפאר, ווייל אין דאזיגן סקאנדאל זענען געווען פערמישט מענשן, וועלכע היטלער האט נישט געוואלט רייצן און די מיסבראויכן האבן דאך דא דערגרייכט א סומע, מיט וועלכער סטאוויסקי אליין וואלט זיך נישט געדארפט צו שעמען.

די פראנצויזישע געשעענישן בעווייזן צום בעסטען, אז ביי א דעמאקראטישן רעזשים האט די געזעלשאפט מיטלען צו צווינגען די מאכט, זי זאל אנטדעקן די מיסבראויכן און ארויסבעקומען אלע שולדיגע, ווי הויך עס זאל נישט זיין די שטעלונג, וועלכע זיי פערנעהמען. מיט איהר האנדלונג אין דעם ענין האט די רעגירונג פון פרעמיער שאטאן ריכטיג אדער נישט ריכטיג געגעבען א גרונד צום פארוואורף, אז זי האט נישט בדעה צו בעלויכטן אין דער פולער מאס דעם געוואלדיגן סקאנדאל. און דערפאר איז די רעגירונג אוועק פון דער מאכט. דאס הייסט די רעגירונג איז נישט אוועק, נאר איז געווען געצוואונגען אוועקצוגיין, האבענדיג א מעהרהייט אין פארלאמענט.

עס איז געגאנגען נישט בלויז וועגן די גאסען-דעמאנסטראציעס (אין א לאנד פון דיקטאטור וואלט מען זיך מיט דער גאס אנ'עצה געגעבען פיל איינפאכער...) נאר אין דעם אויפברויז, וואס האט ארומגעכאפט דאס לאנד אינגאנצן.

די רעגירענדע קרייזן האבן דערפיהלט, אז נאך דער אויפטרייסלונג, וואס איז ארויסגערופען געווארען דורך די פינאנציעלע סקאנדאלען, האט די פארלאמענטארישע מעהרהייט אויפגעהערט אפצושפיגלען די אמת'ע שטימונגען פון די ברייטע מאסען. פון דאזיגן פאקט האט די רעגירונג געמאכט דעם נויטיגן פועל יוצא, בעווייזענדיג, אז א דעמאקראטישע רעגירונג איז פעהיג נישט צו קלאמערן זיך אן דער מאכט אין א מאמענט, ווען אויף דער קארט זענען געשטעלט די אינטערעסען פון רעזשים. דער אומשטאנד, וואס דאס שאפען פון נייעם קאבינעט איז איבערגעגעבען געווארען דאלאדיען, א מענש, וואס זיין עהרליכקייט, מוטיגקייט און פאטריאטיזם ווערט אנערקענט אפילו דורך זיינע פאליטישע געגנער, וועט מיטהעלפען צו בערוהיגען די געמיטער. מען קען האפען, אז די איצטיגע אינצידענטען וועלן נישט ברענגען צו גאר ערנסטע אויפטרייסלונגען פאר דער פראנצויזישער דעמאקראטיע.

דערגרייכונגען פון סאוויעטן-פערבאנד

אויפ'ן געביט פון דער ווירטשאפט

מיר האבען די טעג ציטירט איניגע בעזונדערס אינטערעסאנטע שטעלען פון סטאלינ'ס גרויסען רעפעראט אויפ'ן זיבצעהנטען צוזאמענפאהר פון דער אלפערבאנדישער קאמוניסטישער פארטיי אין מאסקווע. די שטעלען האבען זיך בעצויגען צו דער אויסערליכער פאליטיק פון סאוויעטען-פערבאנד. אין צווייטען טייל פון זיין רעפעראט האט זיך סטאלין פערנומען מיט דער אינערליכער לאגע אין לאנד.

סטאלין כאראקטעריזירט די דריי יאהר, וואס זענען פאריבער פון לעצטען פארטיי-צוזאמענפאהר, אלס אונאויפהערליכען וואוקס פון דער ווירטשאפט און פון דער קולטור אין די סאוויעטען-רעפובליקען. פון א לאנדווירטשאפטליך לאנד איז דער סאוויעטען-פערבאנד פערוואנדעלט געווארען אין א אינדוסטריע-לאנד, פון א לאנד פון קליינע פויערישע באלעבאטישקייטען, זענען די סאוויעטען געווארען א לאנד פון קאלעקטיווער לאנדווירטשאפט, פון א בעזוראמאטנער און אונקולטורעלער מדינה זענען די סאוויעטען פערוואנדעלט געווארען אין א קולטור-לאנד, בעדעקט פון א ריזיגער נעץ שולען אין אלע לשונות פון די נאציאנאליטעטען פון פערבאנד.

די ריזיגע קאפיטאלען, וואס זענען אריינגעלייגט געווארען אין דער סאציאליסטישער ווירטשאפט אין פערלויף פון פערגאנגענעם פעריאד, הויבען אן צו געבען רעזולטאטען. די מלוכה-הכנסה, וואס האט אין יאהר 1929 בעטראפען 29 מיליארד רובעל, האט אין יאהר 1933 דערגרייכט די סומע פון 50 מיליארד. די אלע דערגרייכונגען האבען געבראכט צו א נייער אינערליכער קאנסאלידאציע פון ס. ס. ס. ר. צי איז נישט קיין וואונדער, וואס אין משך פון דריי-פיר יאהר זענען געמאכט געווארען אזעלכע גראנדיעזע ענדערונגען אין אנ'אפגעשטאנענעם לאנד סיי אין טעכנישער, סיי אין קולטורעלער הינזיכט?

יא, עס וואלט געווען א וואונדער, ווען די ענטוויקלונג וואלט געגאנגען אויפ'ן באדען פון קאפיטאליזם. אבער אין סאוויעטען-פערבאנד איז דאס בויען געגאנגען אויף דער באזע פון סאציאליזם און דעריבער זענען אזעלכע גיגאנטישע דערגרייכונגען נישט קיין וואונדער.

די אויפגאבען פון מאמענט פארמולירט סטאלין אזוי: דאס מאשינען-בויען דארף ווייטער דערווייל שפילען די פיהרענדע ראלע אין דער גאנצער אינדוסטריע, עס מוז אינגאנצען ליקווידירט ווערען די אפגעשטאנענקייט פון דער מעטאלורגישער אינדוסטריע, די קויהלען-אינדוסטריע דארף פערשטארקט ווערען, עס מוז געשאפען ווערען א נייע נאפט-באזע אין אוראלער געביט.

די ענטוויקלונג פון דער לאנד=ווירטשאפט איז געגאנגען פאמעליכער ווי די ענטוויקלונג פון דער אינדוסטריע. אין יאהר 1933 זענען פערזייט געווארען 129,7 מיליאן העקטאר לאנד געגען 105 מיליאן העקטאר אין יאהר 1913.

דער פעריאד פון רעארגאניזירען די לאנד=ווירטשאפט האט זיך פערענדיגט אין יאהר 1932. אין יאהר 1933 זענען געווען 224 500 קאלכאזען געגען די 57 טויזענד אין יאהר 1929. די צאהל פויערישע באלעבאטישקייטען, וועלכע זענען אריין אין די קאלכאזען, האט אויסגעמאכט 15,200,000 געגען איין מיליאן אין יאהר 1929. די דאזיגע ציפערן זאגען עדות וועגן טריומף פון די קאלכאזען, זיי זענען געווארען א פאקטאר, וועלכער בעשטימט דעם גורל פון דער לאנדווירטשאפט.

די צאהל טראקטארען איז אויסגעוואקסן ביז 204,000 מיט אנ'אלגעמיינער מעכטיגקייט פון 3,100,000 פערד - קראפט. די דאזיגע ציפער שטייגט איבער אויף דאפעלט די ציפער, וועלכע עס האט פאראויסגעזעהען פאר דער זעלבער צייט לענין.

קיין ארבייטסלאזיגקייט, נישט צו פערגלייכען מיט די בורזשואזע לענדער, איז אין ס. ס. ס. ר. נישט פערהאן. נאך דער ליקווידאציע פון די קולאקעס (די רייכע פויערים) אין די דערפער איז די ארימקייט אין דארף פערשוואונדען. יעדער פויער, צי ער איז א קאלכאזניק, אדער אנ'אינדיווידועלער באלעבאס האט די מעגליכקייט צו פיהרען א פערמעגליך לעבען, אויב נאר ער וויל עהרליך ארבייטען.

וועגן אזעלכע דערגרייכונגען קאנען אפילו נישט חלומ'ען די ארבייטער און די פויערים פון די קאפיטאליסטישע לענדער. די צאהל ארבייטער אין אויסגעוואקסען פון 14 אויף 22 מיליאן. די פאנדען פון די ארבייטער = פערדינסטען זענען אויסגעוואקסען פון 13,597 מיליאן רובל אין יאהר 1929 אויף 34.280 אין יאהר 1933.

דער עקספערימענט פון ס.ס ס.ר. האט בעוויזען, אז ס'איז מעגליך דער נצחון פון סאציאליזם אין איין לאנד. די ערפאלגען האבען אינגאנצען דעמאראליזירט די אנטיסאוויעטישע גרופירונגען פון פערשידענע ניואנסען. אבער די ערפאלגען זאגט סטאלין, קאנען ביי מאנכע ארויסרופען שווינדלען אין קאפ. פאר דעם דארף מען זיך היטען, ווייל עס שטייט נאך פאר די דורכפיהרונג פון צווייטען פינף-יאהר-פלאן.

נישט קיין פעטיציע, נאר א רעפערענדום

מכוח דער רעוויזיאניסטישער פעטיציע

וועגען דער פעטיציע-בעוועגונג פון די רעוויזיאניסטען שרייבט בייסיג איראניש דער ארגאן פון די רעכטע „פ. צ." „דאס פרייע ווארט":

אלע וויכטיגע געשעענישן ביים יודישען פאלק ווערען בעגלייט מיט נאטור-דערשיינונגען, וואס דארפען בולטער אויסדריקען דעם „אצבע אלהים".

די תורה האט בעקומען דאס פאלק אויפ'ן בארג סיני אין בעגלייטונג פון בליצען, דונערן און ערד-ציטערנישען. די באלפור-דעקלאראציע אין בעגלייטונג פון קאנאנען-דונערן, דורכגעאקערטער ערד פון שיצען-גרובען, מענשליכע קרבנות אין די מיליאנען.

פארוואס זאל אזא וויכטיג געשעעניש ווי די פעטיציע-אקציע נישט בעגלייט ווערען מיט ציטערנישען און פערניכטונג, חורבן און ירידה?.. אויב די נאטור איז נישט גנעדיג פארן „דוטשע", מוז ער זיך אליין פערשאפען אזעלכע דערשיינונגען.

צוזאמען מיט'ן אויפרוף צו דער פעטיציע-אקציע, קומט אויך א בעפעהל און פערלאנג צום פאלק, העלפען איהם ענדליך א סוף מאכען מיטן רויטען חיפה און מיט דער „דיקטאטור" פון דער הסתדרות.

ס'דרייען זיך ארום אין פאלק געשיקטע פוג'ם „דוטשע", וואס דארפען זאמלען אונטערשריפטען אויף דער פעטיציע, וואס נעמט ארום 4 קאטעגאריעס איינע צום ענגלישען קעניג, איינע צום ענגלישען פארלאמענט, איינע צום מיניסטער-פרעזידענט און איינע צום פארלאמענט פון דער מלוכה, אין וועלכער דער בירגער פעטענט וואוינט.

און מען רעדט איין דעם פאלק, אז מען מוז אונטערשרייבען. קיין געלד פערלאנגט מען נישט, א חוץ פארטא פארן בריף צום ענגלישען קעניג, קיין קרבנות און אפפער, וואס דארפען געבראכט ווערען אויפ'ן מובח פון דער פאלקס דערלייזונג אויך נישט. — דאס פאלק קען שרייבען און אויסגיסען זיין ביטערען צער אויפן פאפיר.

און ער חלומט, דער „דוטשע": קאראוואנעס פון אויטאמאבילען און גרויסע וועגען וועלען פירן דעם גרויסען אקט פון דער פעטיציע אין די רעזידענץ-שטעט. און ער, דער „דוטשע" וועט טריומפירען, ער וועט מנצח זיין. דאס פאלק וועט מיט איהם גיין. אונטערגעשריבען די פעטיציע, געשענקט איהם דאס פערטרויען. די „לינקע" עקזעקוטיווע וועט מוזען פערלאזען איהר פלאץ, און וועט איהם מוזען פריימאכען פאר „איהם" פארן בעל-הבית פון דער יודישער מלוכה און פארוואס נישט? ער וועט זיך דאך קענען סוף כל סוף לייכטער צוזאמענרעדען מיט די היינטיגע מושלים פון אייראפע, וואס ווילען גראד ווי ער אין „בלוט, בלאטע און קנעכטשאפט", דערדריקען יעדען פרייהייטס-הויך פון פאלק...

ער וועט זיך אבער ביטער ענטוישען. די ברייטע יודישע פאלקס-מאסע וועט נישט אננעמען דעם פסק פון „דוטשעס" תלמיד וואס זאגט „בדם ואש יהודה תקום", זי וועט זיך אפקערען פון די פאפירענע פוסטע דעמאנסטראציעס, וואס ברענגען נאר שאדען.

א פעטיציע איז נויטיג צוישען יודישען פאלק. א „רעפערענדום" מיט דער אנפראגע, וואס זאל מען טון מיט די רעוויזיאניסטישע פערטרעטער? אויף דעם וואלט דאס פאלק אוודאי בעוואוסט וואס צו ענטפערן.

412 יודישע דאקטוירים אויסגעוואנדערט פון דייטשלאנד

בערלין (יט"א) לויט דעם „ערצטע-בלאט פאר בערלין" האבען אין משך פון יאהר 1933 פערלאזען דייטשלאנד 412 יודישע דאקטוירים, דערונטער 284 פון בערלין.

קיין א"י זענען אפגעפאהרען 117 יודישע דאקטוירים (46 פראצ. פון די פון בערלין אויסגעוואנדערטע דאקטוירים), קיין פראנקרייך — 25, קיין ענגלאנד — 22, אין דער שווייץ — 13, קיין איטאליען און שפאניען — צו 13, קיין עסטרייך, טשעכאסלאוואקיי און פוילען צו 11, קיין צפון-אייראפא — 9. צווישען די אויסגעוואנדערטע דאקטוירים זענען געווען 15 פרויען. די פאקטישע צאהל אויסגעוואנדערטע יודישע דאקטוירים איז פיל גרעסער, די נאצי-צייטונג גיט אליין צו, דאס זי האט נישט געקאנט פעסטשטעלען דעם אדרעס פון 40 יודישע דאקטוירים, וועלכע האבען וואהרשיינליך אויך פערלאזען דייטשלאנד

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבן

נייער פאלקסבלאט

זונטאג 4 פעברואר
יט שבט תרצ"ד

זון-אויפגאנג 7.18
זון-אונטערגאנג 4.23

צוגאב-פאבאר פאר 1912

(2) דאנערשטאג, דעם 15. פעברואר ד. י. וועט אין לאקאל פון מיליטעריש-פאליציי־אישען ביורא אויף פיעטריקאווער 165 אמטירען די צוגאב - פאבאר - קאמיסיע פאר דער פ. ק. או. לאדז „איינס".

אין דעם דאזיגן טאג דארפען זיך שטעלן פאר דער צוגאב - פאבאר - קאמיסיע די מאנצלייט פון יאהרגאנג 1912 און עלטערע, וועלכע האבען נאך נישט רעגולירט זייער בעציהונג צום מיליטער־דינסט און וואוינען אויפ'ן שטח פון 2, 3, 5, 8, 9 און 11 קאמיסאריאט און האבן בעקומען נאמענטליכע רוף - צעטלען פון דער לאדזער סטאראסטווע.

נייע לעגיטימאציעס

ווערען איינגעפיהרט דורך דער אנשטאלט פאר סאציאלער פערזיכערונג

(2) די אנשטאלט פאר סאציאלער פערזי־כערונג אין לאדז פיהרט איין נייע לעגיטימאציעס פאר די פערזיכערטע. אין די לעגיטימאציעס וועט זיין אויסגערעכנט, וואס פאר א געביטען די פערזיכערונג נעמט ארום. די לעגיטימאציע וועט אויך ענטהאלטען רובריקען וועגען די עמעריטור־רעכט פאר'ן געגעבענעם ארבייטער.

די לעגיטימאציעס וועלען אויסגעטוישט ווערען נאר אין די פאלען, ווען די ארבייטער וועלען איבערגעהען פון פיזישע צו גייסטיגע ארבייטען, אדער פערקעהרט.

זאלץ צו אינדוסטריע - צוועקען

בעשייניגונגען זאל ארויסגעבען די האנדעלס-קאמער

ווי בעוואוסט דארפען די פאבריקאנטען, וואס דארפען האבען זאלץ צו אינדוסטריע־ צוועקען צושטעלען בעשייניגונגען דער פינאנץ-מאכט, אז דאס זאלץ איז נויטיג צו ארבייטס־צוועקען. דער מאגיסטראט האט זיך געווענדעט צו דער פינאנץ־מאכט, אז אזעלכע בעשייניגונגען זאל ארויסגעבען די האנדעלס-אפטיילונג ביים מאגיסטראט.

די האנדעלס-קאמער האט זיך איצט געווענ־דעט צו דער מאכט, אז א חוץ דער מאגיסטראט, זאל אויך די האנדעלס-קאמער זיין בערעכטיגט ארויסצוגעבען די דאזיגע בעשייניגונגען.

גדיניע — דאנציג

וואס סוחרים דארפען וויסען

די האנדעלס-קאמער טיילט מיט, אז דער קאמוניקאציע-רעפערענט פון דער גדיניער קאמער גיט די פאראינטערעסירטע סוחרים אלערליי אינ־פארמאציעס, וואס איז שייך: באהן-טאריפען, לאדונגס-קאסטען פון גדיניער פארט, פראכט-קאסטען פון גדיניער — דאנציג א. אז. וו.

אביסעל ציפערן וועגן אונטערזוכטע

לעבענס-מיטעל-ארטיקלען

(2) דער אמט צו פארשען לעבענס-מיטעל אין לאדז האט צונויפגעשטעלט א סטאטיסטיק וועגען זיין טעטיגקייט אין פארגאנגענעם יאהר.

פון דער סטאטיסטיק איז צו זעהן, אז אין לויף פון 1933 זענען אונטערזוכט געווארען 28,272 פראבעס פון מילכווארג, דערביי זענען קוועסטיאנירט געווארען 4,038 פראבען; מעהל איז פון 488 פראבעס קוועסטיאנירט געווארען 271. פלייש איז אונטערזוכט אין 1636 פאלען, דערונ־טער זענען געפסל'ט געווארען 604 פראבען.

Dr. med.

L. Berman

צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07

ספעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס־קראנקהייטען, מענער- שוועכע-בעהאנד־לונג און סעקסועלע בעראטונג.
אלע ארט אנאליזען.
נעמט אן פון 8—11 און 4—8 אוו. זונטאג פון 9—1 ביי־טאג
פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזען

ווער קאן בעקומען די אינוואלידן-שטיצע

פון דער אנשטאלט פאר סאציאלער פערזיכערונג

(—) דער דירעקטאר פון דער לאדזער אנ־שטאלט פאר סאציאלער פערזיכערונג, ה' יאן דווארסקי, האט אונז געגעבען אויפקלערונגען וועגן דער הויך פון דער אינוואלידען - שטיצע וואס פערפליכטען איצט לויט'ן נייעם אוסטאוו.

צום אקטועלסטען פון צווישען די אונטער־שטיצונגען, וואס זענען פארגעזעהן אינ'ם צווייטען טייל פון אוסטאוו פון 28. מערץ 1933 איז איצט די פראגע וועגען אינוואלידען-אונטערשטיצונג און שטיצע נאכ'ן טויט פון די אינוואלידען. וועגען דער שטיצע פאר די לעצטע קענען זיך מעלדען די איבערגעבליבענע משפחה-מיטגלידער (מענער און פרויען), וואס ענטשפרעכען די בעדינגונגען פון אוסטאוו, קענען זיך שוין מעלדען פון 1. יאנואר 1934 נישט בריכענדיג דערביי אפווארטען די אויגעגרופענע אפווארטונגס-צייט.

די אינוואלידען-שטיצע, וואס בעטרעפט 20 זל. א חודש, האט רעכט די פערזאן (ארבייטער אדער ארבייטערין), וועלכע האט דעם 1. יאנואר 1934 געענדיגט דעם 65-טען לעבענס-יאהר, בע־זיצט די פוילישע בירגערשאפט און האט נישט קיין מיטלען צום לעבען און איז אין משך פון די לעצטע 14 יאהר (פון 1. יאנואר 1920 ביז'ן 31. דע־צעמבער 1933) געווען בעשעפטיגט מינדעסטענס 4 יאהר אלס פיזישער ארבייטער. די דאזיגע רעכ־טען האבן, אלזא, די וועלכע האבען זיך נאך נישט געמאלדען צו דער עמעריטאל-פערזיכערונג פאר ארבייטער.

שריפטליכע אדער מינדליכע אנמעלדונגען וועגן דער אינוואלידען-פערזיכערונג נעמט שוין אן דאס צענטראלע ביורא פון דער פערזיכערונגס־אנשטאלט. יעדער רעפלעקטאנט מוז פארשטעלען: א געבורטס-מעטריקע, א בעשטעטיגונג פון דער פוילישער בירגערשאפט, א בעשייניגונג פון די געוועזענע ארבייטס-געבער צו דער בעטרעפענדער האט די לעצטע 14 יאהר געארבייט וויניגסטענס 4 יאהר, ווי אויך א בעשטעטיגונג פון מאגיסטראט, אז די אלע בעשטעטיגונגען וועלען ארויסגעגעבען ווערען אהן אפצאהל. אויב ס'וועט נישט מעגליך זיין צוצושטעלען א מעטריקע, וועט מען זיך אויך קענען בענוצען מיט אנדערע גלייבענסווערטיגע דאקומענטען.

אויף אייגמאליגע אינטערשטיצונגען נאכ'ן טויט פון די אסעקורירטע, האבען רעכט די פא־מיליעס פון די פערשטארבענע, וואס זענען געווען פערזיכערט אדער האבען גענומען די אינוואלידען רענטע. אונטערן ווארט אינוואלידען-רענטע דארף מען אין דעם פאל נישט פערשטעהן די חודשליכע אינוואלידען-שטיצע אין דער הויך פון 20 זל. די שטיצע נאכ'ן טויט בעטרעפט די הויך פון דעם לעצטען חודש פארדינסט; מינדעסטענס קען זי בעטרעפען 75 זל. דאס מאגען די דאזיגע שטיצע פערלירט איהר גילטיגקייט נאכ'ן אפלויפען פון א יאהר נאך דעם טויט פון אסעקורירטען.

אויספיהרליכע אויפקלערונגען וועגן פאטענטען-הנחות

לויטן צירקולאר פון פינאנץ-מיניסטעריום פון 6 דעצעמבער 1933 ווערען צוטיילט ביים אויס־קויפען פאטענטען פאלגענדע הנחות:

1) אלע אונטערנעמונגען, וועלכע זענען ביזהער געווען פערפליכטעט אויסצוקויפען 2-טע קאטעגאריע האנדעלס-פאטענט, מעגען אויסקויפען אויפן יאהר 1934 — 3-טע קאטעגאריע, אויב פארן יאהר 1932 איז זייער נישט אויסגעמאסטען געווארען מעהר ווי 40 טויזענד זלאטעס אומזאץ-שטייער. דער דאזיגער כלל איז אבער בלויז חל אויף אלגעמיינע האנ־דעלס-אונטערנעמונגען און שפרייט זיך נישט אויס אויף האנדעלס-אונטערנעמונגען, וועלכע טראגען א ספעציעלען כאראקטער למשל קרעדיט, פערזיכע־רונגס אדער פערמיטלונגס-אונטערנעמונגען א.א.וו. דאגעגען אויף בוכהאנדלונגען איז דער דערמאנ־טער כלל יא חל.

2) אונטערנעמונגען, וועלכע האבען ביז איצט אויסגעקויפט האנדעלס-פאטענטען 3-טע קאטע־גאריע, מעגען אויפן לויפענדען יאהר 1934 אויס־קויפען 4-טע קאטעגאריע, ווי באלד פארן יאהר 1932 האט זייער פעסטגעשטעלטער אומזאץ נישט איבערגעשטיגען די סומע — 13 טויזענד זל.

די דערמאנטע הנחה האט אבער אנ'אנווענ־דונג לגבי האנדעלס-אונטערנעמונגען פון אלגעמיי־נעם כאראקטער און אויך לגבי יאטקעס, בילארד־זאלען, האטעלען און מעבלירטע צימערן ביז 20 צימערן, פענסיאנאטען ביז 12 צימערן, בוכהאנד־לונגען, אמבולאטאריעס און הייל-אנשטאלטען ביז 10 שטענדיגע בעטען, קינא'ס ביז 150 פלעצער, טעאטערס, צירקען, זאלען ביז 3 הונדערט פלע־צער, גליטשערייען און פערלאגען פון האבנ־בלעטער.

3) גאסטראנאמישע אנשטאלטען (רעסטא־ראציעס, צוקערניעס, קאווירניעס און מלעטשאר־ניעס, וועלכע בעשעפטיגען ביז 20 פערזאן אדער ביז 10 פערזאן, אויב די פערקויפען שארפע מש־קאות און וועלכע זענען דעריבער געווען מחויב אויסצוקויפען א פאטענט 2-טע קאטעגאריע מעגען אויפן יאהר 1934 אויסקויפען 3-טע קאטעגאריע, ווי באלד זייער אומזאץ פארן יאהר 1932 איז נישט אויסגעמאסטען געווארען מעהר, ווי פון 25 טוי־זענד זל.

4) גאסטראנאמישע אנשטאלטען (רעסטאראצי־יעס, קאנדיטארייען, קאפעען, מילך און ביער־האלעס) מעגען אויפ'ן סמך פון א 3-טער קאטע־גאריע פאטענט, אומאפהענגיג פון דער פעסטגע־שטעלטער סומע אומזאץ-שטייער פאר'ן יאהר 1932-פערקויפען פאלגענדע איינלענדישע משקאות: ביער (ביז $4^1/_2$% אלקאהאל), מעד און פרוכט-וויין און בעשעפטיגען ביז 10 מענשען, אריינרעכנענדיג צווישען זיי דעם אייגנטימער און זיין בני-בית.

קוים זענען אין די אויסגערעכנטע אנשטאל־טען בעשעפטיגט נישט מעהר ווי 3 פערזאן, אריינ־רעכנענדיג דעם אייגנטימער מיט זיין בני-בית, מעג מען אפילו אויסקויפען א 4 קאטעגאריע פאטענט.

5) בוכהאנדלונגען מעגען אויף איין דריטע קאטעגאריע פאטענט פיהרען גלייכצייטיג א האנ־דעל מיט שרייב-מאטעריאלען, אויב זייער אומזאץ פאר'ן יאהר 1932 איבערשטייגט נישט די סומע 40 טויזענד זלאטעס.

6) מ'מעג פיהרען אהן א ספעציעלען פא־טענט אנ'ענצעל-פערקויף פון טאבאק-אויסארבייטונ־גען אין בוכהאנדלונגען, גאזעטלבער, רעסטא־ראציעס, האטעלען און פערוויילונגס-אנשטאלטען, אויב דער פערקויף קומט פאר אין זעלבען לאקאל.

די אלע אויסגערעכנטע הנחות ווערען אנ־געווענדען אויטאמאטיש אזוי, אז מ'דארף וועגען זיי נישט אנגעבען קיין שום בקשות.

קרן קימת לישראל, לאדז •• זאל פילהארמאניע נארוטאוויטשא 20

דינסטאג, דעם 6/2 ד. י. 8.30 אווענד
גראנדיעזע ארץ-ישראל-אקאדעמיע
מיט דער בעטייליגונג פון העבראישען שריפטשטעלער און דיכטער
פון ארץ-ישראל
נתן ביסטריצקי
וועלכער וועט ארויסטרעטען מיט א רעדע אויף ד. ט.: „ירושלים של מעלה וירושלים של מטה"
אין מוזיקאלישען טייל: געמישטער כאר פון „הזמיר" אונטער דער לייטונג פון פראפ. י. זאקס, ביים קלאוויר פר. פיעטרושקא

בילעטען פון 50 גר. ביז 2.50 זל. צו בעקומען אין ביורא פון קרן קימת (שרודמיעסקא 29) און אין טאג פון דער אקאדעמיע אין דער קאסע פון פילהארמאניע.

ענטדעקט א שפריט-פאבריקעל מיט אלע קליפערלעך

ארעסטירט דעם אייגנטימער און זיינע אגענטען

(2) פונקציאנארען פון לאדזער אקציז-אמט האבען מיט א צייט צוריק פעסטגעשטעלט, אז אויף די היגע מערק ווערט אין די טארג-טעג פערקויפט שפריט, וואס שטאמט פון א געהיימער אונלעגאלער „גאזשעלניע".

פעסטצושטעלען, ווער עס זענען די פערקויפער פון דעם בראנפען, וועלכער איז געווען אין פלעשלעך מיט עטיקעטען פון שפריט-מאנאפאל, איז געווען זעהר שווער. דערצו זענען די פלאשען געווען פערזיגעלט מיט לאק, מיט דער הילף פון א 2-גראשען מטבע. אלע זוכונגען זענען געבליבען אהן רעזולטאט.

ענדליך האט איין אקציז-אגענט דערזוישט אויפן לעאנארד-פלאץ א פארשוין, וועלכער האט געוואלט פערקויפען א פויער א פלאש שפריט און א געהיים בריינעל. דער פערשוין איז דורך א פאליציאנט ארעסטירט געווארען. דאס איז דער 33-יעהריגער סטאניסלאוו אידושיקאווסקי פון ספאצערנא 6.

בעת דער רעוויזיע אין זיין שטוב, האט מען געפונען א גרעסערע צאהל פלאשען שפריט פון אונלעגאלער אויסארבייטונג. אידושיקאווסקי האט ביים פערהער ערקלערט, אז אן'אונבעקאנטע פערזאן האט איהם געשאנקען דעם שפריט. נאר אז ער איז צוגעדריקט געווארען צו דער וואנט האט ער שוין מודה-געווען, אז דער שפרים שטאמט פון דער געהיימער בראנפען-ברענעריי, וואס גע־פינט זיך אין דארף כמיעלאוויצע, הינטער פיעט־ריקאוו.

די פיעטריקאווער פאליציי האט אין רעזול־טאט ארעסטירט דעם אייגענטימער פון שפריט־פאבריקל, א געוויסען יוזעף קראמעיערסקי און אז ער איז שוין געזעסען אונטערן שלאס זענען צוגעקומען זיינע 2 אגענטען. איצט ווערט אויף זיי א פראצעס.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

י. קאפראלוצקי (נאוואמיעסקא 15), ס. טראחקאווסקי (בזשעזשינער 56), מ. ראזענבלום (שרודמיעסקא 21), מ. בארטאשעווסקי (פיעטריקאווער 95), י. קלופשא (קאנטנא 54), טשינסקי (ראקישינער 53).

DR. MED.

H. Różaner

הויט, ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוועכע

NARUTOWICZA 9, tel. 128-98.

עמפפאנגט פון 8—10 און פון 5—8 אוו.

אויף 100 פראצענט געהעכערט
דער שטייער פון לוקסוס-וואוינונגען

(2) ווי בעקאנט, איז לוקסוס-שטייער פון דירות ארויפגעלעגט פון דער שטאט אויף אזעלכע דירות, וואס די צאהל צימערן ווייערע איז גרעסער ווי די צאהל מענשען, וואס בעוואוינען די געגעבענע וואוינונג. אלס „נאדלימשבאווע״ צימערן ווערען בעטראכט נאר אזעלכע, וואס ווערן פערנומען דורך א קאבינעט, ביבליאטעק, א ווארט-צימער, א ווארשטאט א. א. וו. אזעלכע צימערן ווי אויך וואוינונגען אין נייע הייזער ווערן בעפרייט פון לוקסוס-שטייער פאר גרויסע דירות.

איצט דערוויסען מיר זיך, אז דער שטייער פון לוקסוס-וואוינונגען איז געהעכערט געווארען אויף 100 פראצענט. אויף אזא אופן וועט מען צאהלען שטייער פאר איין „נאדליטשבאווע״ צימער 50 זל. א יאהר, פון צוויי צימערן 240 זל.

מאסענהאפטע רעדוקציעס פון דינסטען אין לאדז
צוליב די הויכע אפצאהלונגען

(2) אין פערבינדונג דערמיט, וואס עס איז בעדייטענד געהעכערט געווארען דער פערזיכערונגס-אפצאהל פאר דער הויז-דינערשאפט, ווערען אין פיל לאדזער הייזער איצט רעדוצירט די דינסטען. דער מאטיוו איז א גאנץ פשוט׳ער: צו האלטען היינטיגע קריזיס-צייטען א דינסט, פאר וועלכע מען מוז אזויפיל אפצאהלען, איז א צו-קאסטבאר ארטיקעל.

די פעראיינען פון דער הויז-דינערשאפט ארבייטען אויס א מעמאריאל צום מיניסטעריום פאר געזעלשאפטליכער שוץ וועגען אנהאלטען די ביז-איצטיגע אפצאהלונגען פאר דינסטען.

אורטייל אין פראצעס געגען משה ראוועט און זיינע זיהן

(2) פרייטאג, אינ׳ם צווייטען טאג פון פראצעס געגען לאדזער סוחר משה ראוועט און זיינע זיהן מענדעל און אברהם-דוד, וועלכע זענען אנגעקלאגט געווארען פאר סימולירען אנ׳איינברוך אין זייער מאנופאקטור-געשעפט, כדי צו בעקומען אנ׳אסעקוראציע-פרעמיע, — זענען אויסגעהערט געווארען א רייה עדות.

נעכטען האבען גערעדט די פערטיידיגער און דער פראקוראר און ס׳איז געפאלען דער אורטייל, לויט וועלכען דער 61-יעהריגער משה ראוועט איז פערמשפט געווארען אויף 1 יאהר תפיסה. דאס אויספיהרען דעם אורטייל איז אפגעלעגט געווארען.

מענדעל ראוועט איז פערמשפט געווארען אויף 2 יאהר תפיסה; אברהם-דוד איז בעפרייט פון שטראף.

אדוו. לוקאשעוויטש איז בעפרייט
פון פארווארף אין בעגעהן סוחרישע דריידלעך

(א) אין זיין צייט האט אין לאדז זיך געשומעלט מיט אנ׳אפערע, אין וועלכער עס איז פלומרשט געווען פערמישט אויך דער היגער אדוואקאט לוקאשעוויטש, וועלכער איז געווען פערדרעהט אין מאנופאקטור-מסחרים מיט איינעם משה בראקמאן און אברהם פישמאן.

אין שייכות דערמיט איז אדוו. לוקאשעוויטש געווען ארעסטירט און דעם 12 אקטאבער ל. י. איז זיין פראצעס פארגעקומען אין קרייז-געריכט. בעת די געריכטס-פערהאנדלונגען האט אדוו. לוקאשעוויטש ערקלערט, אז ער האט געקויפט סחורות ביי בראקמאנען, וועלכער האט קאמבינירט ביי פיל לאדזער פירמעס. דאן זענען אדוו. לוקאשעוויטש און בראקמאן פעראורטיילט געווארען צו 6 חדשים תפיסה יעדער. געגען דעם אורטייל האבען די פעראורטיילטע אפעלירט. די צווייטע אינסטאנץ האט דעם אדוו. לוקאשעוויטש בעפרייט פון יעדער שולד, בראקמאנס אורטייל איז בעשטעטיגט.

ד״ר העללער
ספעצ. פאר הויט און וועגערישע קראנקהייטען און מענער-שוואכע
8 טראגוטא 8, טעל. 179-89
נעמט אן פון 8–11 און פון 4–8 אוונט.
זונטאג פון 11–2 מיטאג.
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.
אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזן

„תומכי אורחים״ 18 פאמארסקא 18 | היינט זונטאג 9 אווענד 9 | פילהארמאניע-זאל 20 נארוטאוויטשא 20
ווערט געשפילט לטובת דעם פאריין „תומכי אורחים״
„די אייביגע כלה״
מיט וויערא קאניעווסקא און פאול ברייטמאן
פרייזן פון בילעטן פון 80 גר. ביז 3 זל.
צו בעקומען ביי דער קאסע פון פילהארמאניע-זאל א גאנצן טאג.
די צוגעשיקטע בילעטן צו פירמען און מיטגלידער ווערן געטוישט ביי דער קאסע.

3 שרפות אין איין טאג
איז „קבוץ-בארכאוו״, אין זייבערט׳ס פאבריק, און אין א וואוינונג

(2) אין משך פון נעכטיגען טאג זענען אין לאדז אויסגעבראכען דריי שרפות:

אין דער פאבריק פון די ברידער זייבערט אויף סובאלסקא 6 איז צוליב נאך-נישט פעסטגעשטעלטע סיבות אויסגעבראכען א שרפה. ס׳האט זיך אנגעצונדען דער עלעקטרישער מאטאר און דער טראנסמיסיע-פאס.

נאך א האלב-שעה׳דיגער אקציע איז דאס פייער איינגעלאשען געווארען. די שאדענס זענען אונבעדייטענדע.

א צווייטע שרפה איז ענטשטאנען אין לאקאל פון קיבוץ בארכאוו אויף אגראדאווא 9. די סיבה איז געווען א דעפעקט אין אויווען, וועלכער איז געווען איינגעהייצט.

אויך אין דעם פאל איז די שרפה גיך איינגעלאשען געווארען.

אין דער וואוינונג פון גוסטאוו יאסקאוויטש (זשעלאזנא 41) איז אויסגעבראכען א שרפה, וועלכע האט צום גליק נישט לאנג געדויערט.

טראגישער עפילאג
פון א ליבע-קאנקורענץ

(2) אויף עמיליא 42 איז נעכטען פארגעקומען א בלוטיגע געשעהניש.

די צוויי לאקאטארען סטראשעווסקי און לאנגנער האבען א לאנגע צייט זיך ארומגעטראגען מיט א „ביין הארץ״ איינער אויפן אנדערן צוליב א ליבע צו א לאקאטארקע פון יענעם הויז.

נעכטען האבען ביידע מאנסבילען זיך שטארק „פערהערט״ און אין רעזולטאט איז לאנגנער אריינגעלאפען צו סטראשעווסקי׳ן אין שטוב אריין און מיט א האמער צושלעגט דעם קאפ ביי זיין קאנקורענט.

סטראשעווסקי איז אפגעגאנגען אין בלוט פאלענדיג א בעוואוסטלאזער אויף דער ערד. אין א האפנונגסלאזען צושטאנד איז ער אפגעפיהרט געווארען אין שפיטאל אריין. לאנגנער איז ארעסטירט.

יודישער סוחר זיך אויפגעהאנגען
צוליב זיין שווערען מצב

(2) דער 50-יעהריגער יודישער סוחר ראך, וועלכער האט געוואוינט אויף קאנטנא 56א האט לעצטענס זיך שטארק בעקלאגט אויף זיין געקוועלטען מצב און האט אונאויפהערליך גערעדט וועגען דעם, אז ער וועט „נישט גוט ענדיגען״.

נעכטען, אז די איינוואוינער פון הויז האבען בעמערקט, אז ס׳איז שוין נאכמיטאג-שעה און ביי ראכ׳ן אין שטוב איז רוהיג, בעאונרוהיגט פון דער אויסטערלישער שטילקייט, האבען די שכנים געבראכען א שלאסער, אויפגעמאכט די טיר און געפונען ראכ׳ן הענגען אויף דער קלאמקע פון זיין טיר. זיין קערפער איז געווען קאלט און שטאר.

דאס פאגאטאוויע-קאמיטעט האט ראכ׳ן אפגעפיהרט אין פראזעקטאריום.

דער אריער-פאראגראף
ר. אליזראעל
26
שפאנענדער ראמאן פון דער איצטיגער ווילדער צייט

אין דער דאזיגער לאגע האט גראקע סאדיסטיש געזעטיגט זיין בעסטיע זייט עטליכע מינוט ער האט זיך געשיט פאר לאכען, אזוי ווי די דייטשען האבען דאס געקענט ביי יעדער געלעגענהייט.

קאן איז גרייט געווען אין די דאזיגע מינוטען זיך צו שטארקען, ער איז געווען פון די נאטוריען, וועלכע לאזען זיך נישט אזוי לייכט קיין עוולה טון. פון די מענשען, וועלכע לאזען זיך נישט אזוי לייכט בעליידיגען און וועלכע קענען זיך אקעגענשטעלען. איצט האט ער זיך געפיהלט אזוי הילפלאז, אזוי אונבעהאלפען, אזוי קליין און דערנידעריגט, אז ער איז נישט אומשטאנד געווען קיין איינציג ווארט ארויסצורעדען.

— וואס שטעהט איהר ווי די ליימענע גולמ׳ס האט גראקע ארויסגעשריגען, פאכענדיג מיט זיין שטעקעל איבער די קעפ פון די דער״שראקענע געפאנגענע, פארוואס זענט איהר געווען אזעלכע גרויסע העלדען אין געריכט, בעת איהר זענט געשטאנען אין פראצעס געגען מיר? דאס איז געווען דערפאר, ווייל איהר זענט אלע געווען יודען, סיי דער אנקלאגער, סיי זיין אדוואקאט, סיי דער שטאטס-אנוואלט און סיי דער ריכטער. אלע יודען, פער״שאלטענע, עקעלהאפטע יודען. דעמאלט זענט איהר געווען העלדען און האט מיך פער׳משפט, געוואלט א תל מאכען פון מיין לעבען, ארויסווארפען ׳מיך פון דער געזעלשאפט אויף שטענדיג. איצט האט זיך דאס אלץ איבערגעדרעהט. די יודען וועלען מעהר איבער אונז נישט הערשען. איך בין א יחסן, א ריינער אריער, און וועמענס אדער ס׳פליסט ריין גערמאניש בלוט. איך בין, טראץ איערע אלע כיטרע שטיק, צוריק ארויס אויף די רעלסען פון געזעלשאפטליכען און פריוואטען לעבען, אבער איך האב שטענדיג געטראכט נאך נקמה, נאך דעמאלט, ווען איך בין פער׳משפט געווארען און פערקריצט מיט די ציין פאר ווערטאג, האב איך מיר געזאגט, אז אויב ס׳וועט קומען די צייט פון נקמה, וועל איך זיין ריקזיכטסלאז, גארנישט וועט מיך קענען אפהאלטען, אפילו פון די גרויזאמסטע איינפאלען.

גראקע איז געווען רויט פאר כעס, און עקסטאזע, אין וועלכע ער איז אריינגעפאלען, האט ער כמעט געהאט פערגעסען, אז בידע יודען שטעהן נאקעט, ציטערנדיג פאר קעלט אין דעם פינסטערען פראסטיגען צימער און קוקען איינער אויף דעם אנדערען אזוי בעליידיגט, אזוי ערנידעריגט, אזוי דערשראקען, די צוויי שטורמיסטען, וועלכע זענען נאך דא געווען אויסער גראקע, האבען געזופט ביר, איין „באמקע״ נאך דער אנדערער, זיי האבען אפילו נישט בעמערקט, וואס גראקע רעדט ווארט מיט די יודען און ס׳האט זיי נישט אינטערעסירט, וואס גראקע וועט טון מיט די יודען. ערשט איצט ווען גראקע האט זיך שוין געהאט א אפגערעדט פון הארץ, צו זיך אליין, האט ער זיך געווענדעט צו זיינע חברים.

— קאמעראדען, הערט וואס פארא גולאזש איך האב צוגעטראכט פאר מיינע גוטע פריינד.

די קאמעראדען זענען צוגעקומען צו די בידע נאקעטע מאנספערשוינען, האבען אפגעלאזט פון אדוואקאט הערץ׳ס הויקער, איהם געווארפען ווי א פילקע הין און צוריק, איהם צוגעווארפען צו דער וואנד, פון וועלכער הערץ איז צוריק אפגעשפרונגען ווי א באלעבעס, דער אדוואקאט האט איצט נישט געשריגען, נישט געוויינט, נאר מאדנע געפישטשעט, געקרעכצט...

— מיין פלאן איז אזעלכער, האט גראקע ווייטער געזאגט מיט א ציניטען געלעכטער, איך האב בעשלאסען זיך צו איבערצייגען, צוליב מעדיצינישע צוועקען, צי א הויקער איז אינעווייניג אויסגעהוילט, צי מאסיוו אינגאנצען, ווי אזוי זאל איך זיך אין דעם איבערצייגען, קאמעראדען?

— גאנץ פשוט, האט אן אנדערער געזאגט, אדורכשפיזען דעם הויקער און מיר וועלען באלד זעהען, אדער גאר אדורכשניידען, אזוי ווי אן עפעל און מיר וועלען אויך קענען זעהען, דערביי וועלען מיר זעהען, צי דער הויקער איז נישט אמאל פערפוילט.

— כא, כא, כא, האבען זיך די אומגעלומפערטע דייטשען געשיט פון געלעכטער.

— געוויס קען דאך זיין, אז דער הויקער איז אדורכגעפוילט און מיר וועלען פון איהם אפילו קיין איינגעמאכטס נישט קענען מאכען.

קאן האט אינגאנצען געציטערט פאר אויפרעגונג, בעסער וואלטען די מיאוסע ברואים געשניטען זיין לייב אויף אזא אופן, אז ער זאל פערלירען דאס בעוואוסטזיין און זאל מעהר גארנישט זעהען, איידער צוצוקוקען די אומגעמענשליכע מאראלישע ליידען פון הערצן, איידער אליין אזוי בעליידיגט צו ווערען.

גראקע האט אבער נישט דערלאזט, אז קאן זאל האבען צייט לאנג נאכצוטראכטען, ווייל אין דעם מאמענט איז ער אליין צוגעגאנגען צו הערצ׳ן. אין דער האנד האט ער געהאלטען א שארפען קינזשאל, א פשוט זעלבערישען, ער האט זיך אפילו נישט פערקרומט, ווען ער האט מיט דער גאנצער האסט דעם קינזשאל אריינגעשטופט אין דעם ארויסשטייגענדען הארב פון הערצן. אן אומגעמענשליכער קוויטש האט זיך ארויסגעריסען פון הערצ׳ן און ער איז באלד שטיל געווארען, ער איז אנידערגעפאלען אויף דער ערד. אלע דריי שטורמיסטען זענען שנעל צוגעלאפען צו איהם, איבערגעדרעהט מיט׳ן פנים ארויף, אזוי, אז זיי זאלען זעהען די אפענע וואונדע, וואס דער קינזשאל האט נאר וואס געמאכט, זיי האבען צוגעלויכטען מיט זייערע עלעקטרישע טאשען־לאמפלעך און ביי זייער שיין האט קאן, וועלכער האט זיך אינגאנצען אויסגעצויגען, אזוי ווי ער וואלט פערשטייפט געווארען, געזעהען הערצ׳ן א בעוואוסטלאזען, פון זיין הארב האט זיך שטראמענווייז געגאסען בלוט, קאנ׳ען האט אויסגעוויזען, אז הערץ איז שוין געשטארבען, און ער האט איהם אין די געדאנקען מקנא געווען.

— אבער ניין, האט ער זיך געטראכט, ער איז נישט געשטארבען, ער אטעמט נאך טיף און שווער, ער חלש׳ט בלויז דער אומגליקליכער.

די שטורמיסטען האבען זיך איינגעקוקט צום ליגענדען אדוואקאט און עפעס צווישען זיך גערעדט, דאן האט גראקע אויסגעשריגען:

— קאן, אהערגעהען!

קאן איז נישט געגאנגען, ער האט געהאט בעשלאסען ביי זיך גע׳הרג׳עט צו ווערען, אבער מיט שטאלץ מיט ווירדע, בשום אופן נישט נאכקומען די ווילדע פערלאנגען פון די חיות. נישט אונטערגעבען זיך, ווייל סיי־ווי־סיי — האט ער זיך געטראכט — וועלען די איהם פערפייניגען בעסער שוין דער׳הרג׳עט צו ווערען אויף קידוש השם, איידער צו ווערען א ווארם, אויף וועלכע די אויסוואורפען וואלטען קענען טרעטען מיט די פיס.

— קאן, גלייך דא אהערקומען, האט גראקע נאך העכער געשריגען, ווייל ער איז געווען אויפגעקאכט אויף דעם בילד, וואס ער האט געהאט פאר זיך, ער האט געזעטיגט זיין נקמה מיט דעם ווארעמען בלוט, וועלכעס האט זיך געגאסען פון הערצ׳ס הארב, אהערגעהען זאג איך, ווייל ס׳וועט זיין נאך ערגער, דו, פערפלוכטער הונד, איך האב געזאגט, אז דו זאלסט גלייך אהערגעהען.

קאן האט זיך ווייטער נישט גערירט פון ארט. באלד איז צו איהם צוגעגאנגען א שטורמיסט, איהם א קאפ געטון פארן קאפ און א שליידער געגעבען קאנ׳ען צום ארט, וואו ס׳איז געלעגען דער אדוואקאט הערץ.

קאן איז צוגעפאלען גלייך צו דעם ארט, וואו גראקע האט זיך אריבערגעבויגען איבער הערצ׳ס פער׳חלש׳טען קערפער. גראקע האט טאקע נישט פערגעסען קאנען נאך צוצולייגען מיט דיך גוטען קניפעל, אזוי, אז א שווארצע זשיקע האט זיך בעוויזען אויף קאנ׳ס פלייצע. קאן האט נאר ברייט געעפענט די אויגען און צוזעריקט די פויסטען אבער אפילו נישט קיין קרעכץ געגעבען.

(פארטזעצונג קומט)

א שול-יום-טוב

(א) דעם 14. ד. ח. וועלען אין אלע לאָדזער שולען נישט פארקומען קיין לימודים. אין דעם טאָג פאלט אויס דער יום-טוב פון „מאָפּיעלעץ".

פון פערבאנד פון יודישע קעמפער

פאר פוילענס אומאָפּהענגיקייט

אין לאָקאל פון פערבאַנד פון די יודישע קעמפער פאר פוילענס אומאָפּהענגיקייט (פּאָמאָרסקא 46/48) האָט פּראָפ. מארקאָוויטש נעכטען געהאלטען א פאָרלעזונג וועגען דער נייער קאָנסטיטוציע.

פערגאנגענעם דאָנערשטאָג איז אין זעלבען לאָקאל געהאלטען געוואָרען א פאָרלעזונג א. ד. ט. „דאָס לעבען און שאפען פון מלוכה-פּרעזידענט מאָשטשיצקי".

דער סעקרעטאריאט איז טעטיג דינסטאָג און שבת פון 7 ביז 11 אָווענד.

12 לאָדזער דעלעגאַטען

אויפ'ן פ.פ.ס.-ישען קאנגרעס

(2) נעכטען איז אין וואַרשאָ געעפענט געוואָרען דער 23-טער קאָנגרעס פון פ.פ.ס. מצד די לאָדזער פ.פ.ס. זענען אַרויסגעפאָהרען 12 דעלעגאטען מיט אַנטאָני פּורמאַל און גאָלטשאַק אין דער שפיץ.

א יונגעל אונטער'ן אויטא

(א) דער 14-יעהריגער אייזיק קאפּטאל (ליימאנאָווסקי-גאס 12) איז נעכטען איבערגעפאָהרען געוואָרען דורך אַן אויטאָ. דאָס שווער-פערוואונדעטע יונגעל איז אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל. נעגען שאָפער איז צונויפגעשטעלט א פּראָטאָקאָל.

„דער אנגענעמסטער קארנא-וואל-טאג

אונטער דעם נאָמען, אַרדענט איין די „לאָדזער ראַדיאָ-פאמיליע" א פערוויילונג.

די פערוויילונג, וועלכע קומט פאָר דעם 10-טען ד. ח. אין סטאַטישען טעאטער, וועט זיך אויסצייכענען מיט פיל איבעראשונגען.

אויטאָבּוס-בעזיצער וואס ווילען בעקומען קאָנצעסיעס

דארפען צושטעלען דאָקומענטען וועגען פוילישע מלוכה-אנגעהעריגקייט

די בוי-קאָמוניקאציע-אָפּטיילונג ביי דער וואָיעוואודזטווע מאַכט בעקאַנט, אז די וואָס האָבען אָפּגעגעבען ביטעס אויף אויטאָבּוס-קאָנצעסיעס, דאַרפען צושטעלען דאָקומענטען, וואָס בעשטעטיגען פוילישע מליכה-אָנגעהעריגקייט. די דאָזיגע דאָקומענטען דאַרפען צוגעשטעלט ווערען אין דער וואָיעוואודזטווע צימער 18 אין די ביורא-שעהן פון 11 ביז 1 מיטאָג. דער טערמין צוצושטעלען די דאָקומענטען ענדיגט זיך דעם 28-טען ד. ח.

פּסח-אקציע פאר יודען אין רוסלאַנד

געגרינדעט א צייטווייליגען קאמיטעט

אין דער וואָהלינער שוהל האָט דאָזאר מ. ת. רומקאָווסקי נעכטען נאָכן דאַווענען געהאלטען א רעדע וועגען דער מצה-אקציע פאר די יודען אין סאָוויעט-רוסלאנד.

אין צוזאמענהאנג דערמיט, איז אין דער וואָהלינער שוהל נעכטען אָווענד פאָרגעקומען א זיצונג אויף וועלכער ס'איז געשאפען געוואָרען א צייטווייליגער קאָמיטעט פון די ה"ה: הרב שמואל אליעזר סגל, פרנס קלמן לעווענטאַל, דאָזאר מ. ח. רומקאָווסקי, ישראל מנחם באָרענשטיין, יוסף מיקוליצקי, אפרים בירגער און יעקב פרענקעל.

קומענדיגען מיטוואָך 8 אָוו. קומט פאָר אין דער וואָהלינער שוהל א פערזאמלונג מיט פאָרשטעהער פון אלע שוהלען און בתי מדרשים, אויף וועלכער ס'וועט גרייט אַרומגערעדט ווערען דער פּלאַן פון דער אקציע.

דער צייטווייליגער קאָמיטעט האָט גלייכצייטיג בעשלאָסען, די דאָזיגע אקציע צו פערבינדען מיט דערזעלבער אקציע, וואָס ווערט אָנגעפיהרט אין וואַרשאָ מיטן ליובאַוויטשער רבי'ן בראש.

ס'איז צו דערוואַרטען, אז די אקציע וועט פון דער יודישער בעפעלקערונג ווארים אונטערשטיצט ווערען.

אויף דער יודישער בעפעלקערונג ליגט א חוב מאַסענווייז זיך צו בעטייליגען אין דער פערזאמלונג, וואָס קומט פאָר קומענדיגען מיטוואָך אָווענד אין דער וואָהלינער שוהל.

מ'דאַרף זיך איילען!

יעדער איינציגער, אפילו דער מייסטענס ניכטערן־דענקענדער מענש האָט דייגע אומשולדיגע פאַראורטיילען; ער גלויבט, אַז מאַנכע זאַכען, פאַקטען אָדער בעגריפען ברענגען איהם גליק, אַנדערע ווידער — נישט. אפילו איך, דער, וועלכער שפילט אויף דער לאָטעריע, האָב אַ גרעסערע פאָרטרויען צו געוויסע נומערן, איידער צו אַנדערע און וואָלט זיי געוואָלט געפינען ביים קאָלעקטער.

אין גרונד גענומען איז דאָס נישט שווער, באַר פּאַקטיש פּאַסירט עס אָפט, אַז איינער און דער זעלבער נומער האָט אַ סך אַמאַטאָרען און אין דעם פאַל איז דער ערשטער — דער בעסטער. אַמבעסטען איז נישט אָפּצולעגען דעם קויף פון אַ לאָס אויף דער לעצטער מינוט און פערזעהן זיך דערמיט אין די ערשטע טעג.

אין יעדען פאַל איז גליך אויסצומיידען אויס צוקויפען דעם לאָס אין דעם לעצטען טערמין, ווייל דאָס פערנאַכלעסיגען קאָן ברענגען צו פערשיידענע מיספערשטענדנישען און אומאַנגענעהמליכקייטען, ווייל נאָכ'ן אָפּלויפען פון בעשטימטען טערמין, קאָן דער שפיל-צעטעל פערקויפט ווערען אַנ'אַנדערען.

די דאָזיגע פאַרשריפט איז נויטיג, כדי פּונקט אין דייט אויסצומיידען עווענטועלע מיסברויכען און פון דער צווייטער זייט — ערלויבט עס צו נעהמען אַנטייל אין דעם שפיל אויף די פערזאַנען, וועלכע האָבען ביז איצט צוליב דער, אָדער אַנדערע סיבות נישט מיטגעשפילט.

די ציהונג פון דער ערשטער קלאַס פון דער 29-טער מלוכה-לאָטעריע הויבט זיך אָן דעם 16. פעברואַר, אלזא, פאַר דעם טערמין דאַרף מען אויסקויפען אַ לאָס און אין פאַל פון געווינען קאָן מען באַלד איינקאַסירען דאָס געלד אָהן שום שוועריגקייטען.

היינט א פאָרשטעלונג אין פילהארמאָניע

לטובת „תומכי אורחים"

היינט 9 אָווענד קומט פאָר אין פילהארמאָניע א פאָרשטעלונג לטובת דעם הילפס-פעראיין „תומכי אורחים" געשפילט ווערט „די אייביגע כלה" מיט וויערא קאַניעווסקא און פ. ברייטמאַן אין די הויפּט ראָלען. ס'איז צו ערוואַרטען, אז די יודישע בעפעלקערונג וועט די פאָרשטעלונג אונטערשטיצען בכדי צו העלפען די פערוואַלטונג פיהרען ווייטער די טעטיגקייט לטובת דער אָרימער יודישער בעפעלקערונג.

פון די פוילישע טעאטערס

אין סטאַטישען פוילישען-טעאטער ווערט היינט 12 בייטאָג געשפילט „דאָס פערכישופטע ביימעל", 4 נאָכמיטאָג – „געלד איז נישט אלץ" און אָווענד – „איוואר קרויגער".

* * *

אין פּאָפּולארני-טעאטער ווערט היינט 4 ביי טאָג און אין אָווענד געשפילט די אָפּערעטע „האָטעל אימפעריאל".

גלייכשטעלונג

מען מאַכט אונז אויפמערקזאם פון יודישען קאָמיטעט צו פּראָפּאַגירען דעם געדאנק פאר לופט און גאז-פערטיידיגונג אין לאָדז („לאָפּ"), אז אין די אויפרופען, וואָס דער קאָמיטעט האָט אַרויסגעגעבען און איז אויך בייגעלעגט געוואָרען צום פרייטאָג-נומער פון „נייעם פאָלקסבלאט", איז ה' גרשון וואָלמאַן על פּי טעות אָנגעגעבען אלס פּרעזעס פון קליינהענדלער-פעראיין. בעת פאַקטיש דאַרף זיין: ג. וואָלמאַן, וויצע-פּרעזעס פון קליינהענדלער-פעראיין.

ראַדיאָ-פּראָגראַם

זונטאג, ד. 4-טען פעברואר 1934

9 צייט-סיגנאל. 9,05 גימנאַסטיק. 9,20 גראַמאָפאָן, ידיעות. 9,40 גראַמאָפאָן. 9,55 הויז-ווירטשאַפט. 10 רעליגיעזע מוזיק. 10,30 גאָטעס-דינסט. 11,57 צייט-סיגנאל 12,10 ידיעות. 12,15 מוזיק. פריהמאָרגען, רעפּעראט. 2 רעפּעראט, 2,15 גראַמאָפאָן, 2,55 גראַמאָפאָן. 3,30 הימן פון ל.פ.א.פ. 3 אודיציע. 3,20 קאָנצערט. 4 פּראָגראַם פאר קינדער. 4,30 גראַמאָפאָן. 4,45 פּאָעזיע. 5 שמועסען. 5,15 פוילישע פאָלקס-מוזיק 6 אודיציע 6,40 לידער. 7,05 ספּאָרט. 7,10 פערשידענעס. 7,30 ראַדיאָ-וואָך. 7,45 רעפּערטואַר פון די טעאַטערן, קאָמוניקאַט פון לאָדז. 7,50 אָפּערן-מוזיק. 8,50 ידיעות. 9 פעליעטאָן. 9,15 אויף די לעמבערגער פרעהליכע כוואליעס. 10,15 ספּאָרט-קאָמוניקאט פון די פוילישע ראַדיאָ-סטאַציעס. 10,25 מוזיק. 11 ידיעות. קאָמוניקאַטען. 11,05 טאַנץ-מוזיק.

פון אויסלאַנד

11,20 וויען, סימפ. קאָנצערט. 2 שטאָקהאָלם סימפ. קאָנצערט. 6,45 דאַווענטרי, קאַמעראל קאָנצערט. 7,05 ריגא, פוילישע מוזיק. 7,45 לייפּציג, קאָנצערט. 805 פּראָג, סימפ. קאָנצערט 8,45 רוים, אָפּערעטקא. 9 מיילאַנד, אָפּערע. 9,30 שטראַסבורג, די פרעהליכע אלמנה, אָפּערעטקע. 10,05 לאָנדאָן, סימפ. קאָנצערט.

ער האט איין ווייב אין לאָדז און א צווייט ווייב אין ווילנע

א לאָדזער וועט האבען א פּראָצעס פאר ביגאמיע

פון ווילנע שרייבט מען:

מיט א יאָהר צוריק האָט די ווילנער פריילין ליוסיע ט. חתונה געהאַט מיט לאָדזער יונגענמאַן ב. סייפערמאַן, וועלכער האָט כלומרשט שטודירט אין ווילנער אוניווערזיטעט. דער שידוך איז געווען א גוטער, סייפערמאַן האָט בעקומען אי נדן אי ער איז צוגענומען געוואָרען דורכ'ן שווער אויף פולע קעסט ביז ער וועט ענדיגען דעם אוניווערסיטעט און ווערען זעלבסטשטענדיג.

סייפערמאַן האָט דעם ערשטען יאָהר געלעבט אָן זאָרג. יעדען טאָג אין דער פריה פלעגט ער אוועק אין אוניווערסיטעט און האָט בכלל אַרויס געוויזען צום לערנען א גרויסע תשוקה, אין שטוב האָט מען זיך בעצויגען צו איהם זעהר גוט און גאַרנישט געזשאַלעוועט פאר איהם.

די טעג איז אָבער סייפערמאַנס גליק צושטערט געוואָרען.

פונקט צום יאָהר נאָך זיין חתונה ווען דער שווער האָט געמאַכט ביי זיך אין שטוב א סעודה-לע איז, פּלוצלינג אַריינגעפאַלען אין שטוב אַנ'אומבעקאַנטע יונגע פרוי און דערזעהענדיג סייפערמאַנען איז זי צוגעלאָפען צו איהם מיט געשרייען פון וועלכע ס'איז קלאָר געוואָרען, אז זי איז זיין געזעצליכע פרוי.

מען קען זיך פאָרשטעלען וואָס פאַר א אַנ'איינדרוק ס'האָט געמאַכט די סצענע אויף אלע שטובּיגע. ווי ס'איז באַלד קלאָר געוואָרען איז סייפערמאַן א שווינדלער.

מיט העכער א יאָהר צוריק האָט ער אוועק געוואָרפען אין לאָדז א ווייב און איז אנטלאָפען אין אַנ'אומבעקאַנטער ריכטונג. ערשט דאָ נישט לאַנג האָט זי זיך דערוואוסט, אז ער געפינט זיך אין ווילנע און האָט דאָ חתונה געהאַט א צווייט מאָל. ס'איז אויך פעסטגעשטעלט געוואָרען, אז סייפערמאַן איז נישט קיין סטודענט, ער האָט בלויז געענדיגט א פּאָווּשעכנע שול און האָט געארבייט אין וועב-פאַבריק.

די טעג וועט פאָרקומען די צערעמאָניע פון אַבנט'ן ביידע פרויען.

ב. האָט איבערגעגעבען דעם ענין דער פּאָליציי און סייפערמאַן וועט האָבען אויף זיך א פּראָצעס פאר ביגאַמיע.

רופּטורע

(ברוך-קראנקהייטען)!!

ספּעציעלע הייל-גומי-באַנדאַזשען פון מיין מעטאָדע לאָקאַליזירען ראַדיקאַל אונטער גאַראַנטיע אָהן אָפּעראַציע אפילו די עלטעסטע און געפעהרליכסטע רופּטורען (ברוכען) פון אַלע מינים ביי מענער, פרויען און קינדער.

דאַס אראָפּלאָזען זיך פון מאָגען און קישקעס בעזייטיגט איך דורך אַנלייגען ספּעציעלע צוגעפּאַסטע בויך-באַנדאַזשען.

אויף אויסגעקרימטע רוקען-ביין (הויקערס) הייל-אָרטאָפּעדישע גאָרסעטען. אויף אויסגעקרימטע פיס און קניהען, ביינער-שווינדזוכט הייל-אָרטאָפּעדישע אַפּאַראַטען, אויף פלאַטשיגע וועהטאָגליכע סטאָפּעס (פּלאַטפיס) ספּעציעלע אָרטאָפּעדישע וקלאָדקעס לויט גיפּס-מאָדעלען.

קינסטליכע הענד און פיס.

ספּעציעלער אנשטאלט פאר הייל-אָרטאָפּעדיע

Spec. Ortop. O. Petrykiewicz אויס לעמבערג

לאָדז, פּיראַמאָוויטשא 9 (פראָנט פּאַרטער) טעל. 177-09

בעמערקונג: דאָס פּערזענליכע ערשיינען פון די קראַנקע איז נויטווענדיג. (אין זגערזש אויף סלאָוואַצקא № 2 און № 4 אייגענע הייזער)

א גוטע בשורה פאר דער לאָדזער בעפעלקערונג!

דערמיט מאַכען מיר בעקאַנט, אז די געזעלשאַפט

„עזרה מהירה"

(גיכע הילף) גיט אַרויס באַנעס צו פערשידענע בעוואוסטע דאָקטוירים ספּעציאַליסטען, וועלכע וועלען אויפנעמען קראַנקע אין זייערע פּריוואַט-קאַבינעטען ווי אויך פּערטיילען וויזיטען אַ היים, פאַר א מינימאַלען אָפּצאָהל. ס'וועלען אויך אָנגענומען אלע ערט אַנאַליזען.

דאָס ביוראָ איז טעטיג יעדען טאָג פון 9—1 און 4—7 אין צענטראַליגען לאָקאַל זאַוואַדזקאַ 6.

די פערוואַלטונג.

1934 אכטונג, 1934

סוחרים און דעטאליסטען!

טיש-וואָגען, דעצימאַל-וואָגען, קילאָ געוויכטער און ליטער-מאָסען געסטעמפּעלט פון 1934 בעקומט מען הורט און דעטייל צו פאַבריקס-פּרייזען אין הורט-אייזען-געשעפט

A. WENGER, Łódź

PIŁSUDSKIEGO 10.

בעמערקונג: אויך טיש און אלטע וואָגען און קילאָ-געוויכטער אויף נייע.

וויכטיג פאר דער לאָדזער בעפעלקערונג

דערמיט מאַכען מיר בעקאַנט, אז איז ערעפענט געוואָרען דאָס

אמבולאטאריום

ביים פעראיין „עזרת עניים"

נאַרלודקא 8, טעל. 153-99

וואו ס'ווערט ערטיילט מעדיצינישע הילף אויפ'ן אָרט פון 9 פריה ביז 7 אָוו. שיקט אַרויס דאָקטוירים - ספּעציאַליסטען מיט וויזיטען אַהיים

ווי אויך דענטיסטישע הילף

זאַשטשיקעס אין דער אַמבולאַטאָריע און אויסער דער אַמבולאַטאָריע פאַר אַ מינימאַלען אָפּצאָהל נעהמט אויך אָן געבורטען און אַלע אַרט אַנאַליזען. מינימאַלע אָפּצאָהלונגען.

די פערוואַלטונג.

פאר גאַרד.

ביזשוטעריע

און לאָמבאַרד-קוויטעם צאָהלט די העכסטע פּרייזען

אַיזידאָר פּיאַלקאַ

פּיעטריקאָווער 7.

לאָדזער!

ווען איהר פאָרט קיין וואַרשאַ

טאָ ווייסט, אז גוט צו עסען, גוט זיך ווילען און פערברענגען די פרייע שעה'ן אין אַנ'אָנגענעהמער סביבה, קאָן מען נאָר אין באַר

„מעטראָפּאָל"

טלאָמאַצקע 13.

זאַמעל-פּונקט פון יודישע ליטעראַטן, זשורנאַליסטען און קינסטלער; פון 8 אָוו. קאָנצערט און דאַנסינג.

געשמאַקע און נאַרהאַפטע מיטאָגען פון 4 שפּייזען (מיט פיש) 2 זל. 3 שפּייזען—1.50, 2 שפּייזען—1 זל.

גערענקט-ווערט: איהר אָרט אין וואַרשאַ איז: אין „מעטראָפּאָל" טלאָמאַצקע 13

פּאַראַפינער'ס

צו שפּיל-מאַשינען!

בעקומט מען ביליג אין דער מעכאַנישע שלאָסעריי

J. REDER

ליסטאָפּאַד 11. 11/13

(עק זאַכאָדניאַ)

Grand-Hotel
SALA MALINOWA

פֿון 1-טן פֿעברואַר ד. י. רעוועלאַציאָנס-פּראָגראַם • אויפֿפֿירטען פֿון די
!אָריגינעלע יאַפּאַנערינס??
מוזיק אונטער דער לייטונג פֿון דיר. פֿראַנץ. מאַסטאַיל-באַר
בעמערקונג: ציגאַנ-איינטריט אין מאַלינאָווע-זאַל פֿון טראַגונטאַ-גאַס.

קלאַנג-קינאָ
CAPITOL
16 זאַוואַדזקאַ

הײַנט פּרעמיערע! דער אונפֿאַרגעסליכער קעניג פֿון די בעלער
DENIS KING
„דעם טײַוועלס ברודער"
פּערכישופֿט און ענטציקט מיט זיין מעכטיגער שטימע אין ראָמאַנטישען מייסטערווערק, מעלאָדיעס און הומאָר א. ג.
רעזשי HAL ROAH
אין די איבעריגע ראָלען: די רייצענדע
Thelma Thood
ווי אויך דאָס אונפֿאַרגלייכליכע קאָמיקער-פּאָרל LAUREL i HARDY אויסער! פּראָגראַם: קלאַנג-צוגאַבען און לאַנד-אַקטואַליטעטען.

Dr. med.
Haltrecht
ספּעציאַל-אַרצט פֿאַר הויט-און געשלעכטס-קראַנקהייטען
פּיעטריקאָווער 10, טעל. 245-21
נעמט אָן פֿון 8—1 מיטאָג און פֿון 5—9 אָוונט,
זונטאָג פֿון 10—1 בטאָג.
אַלע אַרט אַנאַליזען.
פֿאַר אַרבייטסלאָזע לעטשניצע-פּרײַזן

Dr. med.
B. Robinzon
אינערליכע און קינדער-קראַנקהייטען
פּיעטריקאָווער 10,
טעל. 131-86.
נעהמט אָן פֿון 3—4 נאָכמיטאָג און פֿון 7—8 אָוונט.

אויגען - קליניק
מיט שטענדיגע בעטען פֿון
Dr. B. Donchin
פּיעטריקאָווער 90, טעלעפֿ. 221-72
נעהמט אָן שטענדיגע אויגען - קראַנקע
(צוועק אָפּעראַציע א. ז. וו.), ווי אויך אַמבולאַטאָרישעס פֿון 9 ביז 1 און פֿון 4 ביז 7.30 אָוונט.

Dr.
Wajnberg
ספּעצ. פֿון לונגען, הערץ און סקלעראָז-קראַנקהייטען
וואוינט יעצט פּיעטריקאָווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אָן פֿון 9—10 פֿריה, 3—4, 8—9 אָוו.

בעמיש-באַקטעריאָלאָגישער לאַבאָראַטאָריום
מ. שאַץ
לאָדז, פּעטריקאָווער 37.
פֿיהרט אדורך זעמטליכע ערצטליכע אַנאַליזען פֿון אורין, בלוט, פֿלעגמע, א. א.

ניעדריגע פּרײַזען! • ניעדריגע פּרײַזען!
מיר פֿערבעטען אַלע אויף דער
ווײַסער וואָך
ווי יעדער איינער קען זיך פֿערזעהען מיט
לײַווענט און וועש צו זעהר ניעדריגע פּרײַזען
KONSUM
PRZY „WIDZEWSKIEJ MANUFAKTURZE" S.A.
ROKICIŃSKA 54 Dojazd tramwajami 10 i 16
די אויסשליסליכע ערלויבניש אויף אַרויסצושיקען פּעקלעך סחורה און שפּײַז קיין רוסלאַנד Z. S. R. R.

פֿערלאַנגט אין די טאַבאַק-געוועלבער די ביליגע און דאָך די אויסגעצייכנעטע
גילזען מיט וואַטע
צו פּאַפּיראָסען א. ד.
KRYZYSOWE
PASCHALSKIEGO
אַ שאַכטעל 25 שטיק - 5 גר.
„ „ 50 „ - 10 „

כירורגישער קאַבינעט
Dr. med. M.
Eljasberg
80 פּיעטריקאָווער 80
טעל. 117-87.
נעהמט אָן פֿון 3—5 נאָכמיטאָג.

זיכערע הילף און אַ רפֿואה!
אָהן אָפּעראַציע, אָהן בלוט, אָהן אַ מעסער און אָהן בלוט-פֿערגיסונג פֿאַר קראַנקע אויף ברוכען, פֿאַר מענער, פֿרויען און קינדער. פֿערשידענע קאַליקעס אין נאָז, פֿאַר הויקערס אָהן פֿיס.

פֿערלאָזט נישט די קראַנקהייט, ווייל דער ווינקעל-ברוך ווערט גרויס ווי אַ מענשען-קאָפּ, און עס פֿאַלט אַרײַן אין דעם זאַק אַ שטיק פֿון דער קישקע און אין אַ געוויסער ספּנה, דורך פֿערדרייען די קישקעס ווערט ער פֿראַנדיג און שטאַרבט. ספּעציעלע גומענע הייל-באַנדאַזשען בעזייטיגען זיכער דעם שוועדסטען ברוך, אויך פֿאַר הויקערס, לײַכטנגען ספּעציעלע הייל-קאָרסעטען און אַפּאַראַטען פֿאַר פֿערקריפּלטע פֿיס און פֿלאַכפֿיס, ווי אויך קונסטליכע גומענע פֿיס.
שפּאַכשטונדען טעגליך פֿון 9 פֿריה ביז 7 אָוונט.

זייט דעם ערשטען אָקטאָבער ד. י. ווערען אַלע קראַנקע אין מײַן אָרטאָפּעדישע הייל-אַנשטאַלט נור פֿון מיר פּערזענליך בעהאַנדעלט. אכטונג

איינציגע אָרטאָפּעדישע הייל-אַנשטאַלט
Specialist Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped
פֿון לעמבערג
Łódź, Wólczańska 10, tel. 221-77, front, parter.
מיר נעהמען אויך אָן פֿערזיכערטע פֿון דער קראַנקען-קאַסע.

דאַנקזאַגונג.
זייט אַ סך יאָהרען האָב איך געליטען אויף אַ ברוך, און קיין שום ברוך-באַנד איז נישט אימשטאַנד געווען זי אָפּצוהאַלטען און מיר צו לינדערן מײַנע שמערצען און בין געווען פֿערצווייפֿעלט. הײַנט אַ דאַנק דעם גרויסען ספּעציאַליסט ה' דיר. י. ראַפּאַפּאָרט אָרטאָפּעד אין לאָדז, וואָלטשאַנסקאַ 10, פֿראָנט, פּאַרטער, איז מיר דער ברוך נישט בלויז געוואָרען אָפּגעהאַלטען, נאָר איינגאַנצען אויסקורירט, פֿאַר וועלכעס איך דריק דערמיט אויס מײַן הערצליכסטען דאַנק. (9)
(—) ל. סאַלאָמאָנאָוויטש, לאָדז, זשידאָווסקאַ 29.

כירורגישער קאַבינעט
Dra med.
M. Kantor
איז געוואָרען איבערגעטראָגען אויף זשעלאַנאַ 5
טעל. 112-22
נעהמט אָן פֿון 1—3 און פֿון 6—8 אָוו.
לעטשניצע-פּרײַזען.

Dr. med.
Niewiażski
ספּעציאַליסט פֿאַר סיפֿיליס, טריפּער און הויט-קראַנקהייטען. בעהאַנדלונג פֿון מענער-שוואַכע
אַנדזשעיאַ 5 טעל. 159-40
נעהמט אָן פֿון 8—11 און פֿון 5—9 אָוו.
זונטאָג און יום-טוב פֿון 9—1 פֿאַרמיטאָג.
בעזונדערער וואַרטע-זאַל פֿאַר פֿרויען

Dr
S. Kantor
ספּעציאַליסט פֿאַר סיפֿיליס, טריפּער און הויט-קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פֿון מענער-שוואַכע
וואוינט יעצט
Piotrkowska 90, tel. 129-45
נעמט אָן פֿון 8—2 נאָכמ. און פֿון 4—9 אָוו., זונטאָג און יום-טוב פֿון 8—2 נאָכמ.

Dr. med.
Ignacy Grynberg
ספּעצ. פֿאַר אינערליכע קראַנקהייטען
צעגעלניאַנאַ 17, טעל. 174-15
נעמט אָן פֿון 6 ביז 7 אָוונט.

כירורגישער קאַבינעט
D. med.
J. Szreiber
געפֿינט זיך יעצט אויף
Narutowicza 9 tel. 122-95
אָפּעראַציעס, אָפּאַטרונקעס, היילט ושילדקעס א. א. וו.,
נעמט אָן פֿון 2 ביז 3 און פֿון 7 ביז 8.30 אָוו.
לעטשניצע-פּרײַזען.

כירורגישער קאַבינעט
Dr. med. פֿון
A. FORSZANSKI
Piotrkowska 101
tel. 210-76
נעהמט אָן פֿון 1—2 און פֿון 5—7 אָוונט
אָפּעראַציעס, אָפּאַטרונקעס, קוואַרץ, דיאַטערמיע א. ז. וו.,
לעטשניצע - פּרײַזען.

LECZNICA
chorób
uszu, nosa i gardła
מיט שטענדיגע בעטען
עס אָרדינירען די דאָקטוירים:
Dr. IMICH, Dr. WOŁYŃSKI
PIOTRKOWSKA 55
fr. I p., tel. 174-74.

קליינע אַנאָנסען
1 זלאָטי אַנ'אָנאָנס ביז 15 ווערטער 1 זלאָטי

פֿערשידענעס

נאָך 2 מיליאָן אײַלט יעדער אין דער קאָלעקטור
KURT WYTRZYC
Łódź, Piotrkowska 141, tel. 163-49
אויסוואַרטיגע שיקען מיר אַרויס לאָסען נאָכ'ן אײַנצאָהלען אויף P.K.O. 68426

עס ווערט געזוכט אַ 14-ער קעטעל-מאַשין, נאָר אין גוטען צושטאַנד, בײַ קאַמינסקי, פּאָלנאָצנאַ 26 80ד

כ'זוך אַ שותף מיט אַ געשעפֿט, כ'בין פֿעהיג צו אַלעס. כ'בעזיץ אַביסעל געלט. אָפּפֿרעגען אין אַדמיניסטראַציע פֿאַר „אַ שותף". 01ד

אַ 14/30-ער שטריק-מאַשינדרעל מיט אַ פֿאַרבען-אַפּאַראַט אין בעסטען צושטאַנד ביליג צו פֿערקויפֿען. קילינסקיעגאָ 36, וו. 20. 91ד

אכטונג! עס ווערט געזוכט צו קויפֿען אַ שפּול-מאַשין זאַגאַר מיט אַ מאָטאָר. אָפּפֿרעגען אין אַדמיניסטראַציע אונטער „שפּול-מאַשין". 368

אַ צושניידער פֿון הענרשקעס קען יעדער איינער ווערען בײַ מיר אין פֿערלויף פֿון 2 וואָכען פֿאַר עפּעס צוצאָהלען. אָפּפֿרעגען אין אַדמיניסטראַציע אונטער „הענדשקעס". 158

ראַקאַלען

אַנ'אײַנגעריכטעס געוועלב מיט וואוינונג פֿון דאָפּערט אָוועקצוגעבען צוליב'ן אָפּטיילען זיך פֿונם שותפֿות. ליטאָנאָוויסקיעגאָ 53. 10ד

צו פֿערמיטען אַ גרויס געוועלב מיט 2 פֿענסטער אויף בזשעזשינער 57a צו ערפֿאַהרען בײַ וועכמאַן, זאַוואַדזקאַ 29

צו פֿערמיטען אַ פֿראָנטאָווע שטוב פֿענסטער אַנדזשעיאַ 44 אין מאַגאַזין געשעפֿט. 11ד

אַן אָרט צום שלאָפֿען פֿאַר איינעם אָדער צוויי יונגעלייט אָפּצוגעבען. פּיעטריקאָווער 25, וואוינ. 6, פֿראָנט, 2-טער שטאָק. 11ד

שלאָסעריי-אַרבייטען,
ווי אויך אויטאָגענישע שווייסונגען, מעטאַל-בעאַרבייטונגען, מאַשינען-מיילען
פֿיהרט אויס ביליג
J. REDER, Łódź
קאָנסטאַנטינער 11/13

בעקאַנטמאַכונג.
צו דער יעהרליכער גענעראַל-פֿערזאַמלונג פֿון דער תלמוד-תורה דגליל גרינער מאַרק, ליפּאָווא 31, וועלכע קומט פֿאָר זונטאָג, פּ' תצוה דעם 18/2 1934 צום ערשטען טערמין 5 אָוונט און בײַ אַ נישט-בעניגענדער צאָהל מיטגלידער קומט זי פֿאָר צום 2-טען טערמין 7 אָוונט וואו אַלע מיטגלידער ווערען העפֿליכסט איינגעלאַדען.
סדר-היום. 1) ערעפֿנונג; 2) וואַהלען פֿון אַ פּרעזידענט און פּרעזידיום; 3) בעריכט פֿון דער טעטיקייט און קאַסע; 4) בעשטעטיגען דעם בודזשעט אויפֿ'ן צוקונפֿטיגען יאָהר; 5) וואַהלען פֿון אַ פֿערוואַלטונג, קאָנדידאַטען און רעוויזיאָנס-קאָמיסיע; 6) פֿערשידענעס.
מיט אַכטונג די פֿערוואַלטונג. 464

אַנאָנסען
אין „נײַעם פֿאָלקסבלאַט"
האָבען דעם גרעסטען ערפֿאָלג.

אַנאָנסען-פּרײַז פֿאַר אַ מילימעטער-שורה
פֿאָר'ן טעקסט 18 גר. פֿרײַטאָג און ערב-יו"ט 24 גר. אין דער ווײַטער שפּאַלטען
אין טעקסט 40 „ „ 60 „
נאָכ'ן טעקסט 12 „ „ 18 „
אויסער דער שטאָדט 50 פּראָצ. טייערער. אויסלאַנד 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. אַ וואָרט

נעקראָלאָגען 20 גר. אַ מ/מ (אין דער זײַט שפּאַלטען)
קליינע אַנאָנסען ביז 15 ווערטער 1 זל. יעדעס מעטיערדיגע וואָרט — 10 גר.

אַבאָנאַמענטס-פּרײַז: אין לאָדז — 4 זלאָטעס אַ חודש מיט אָפּטראָגען אַ היים. אויף דער פּראָווינץ — 5 זל. אַ חודש; אין אויסלאַנד 7 זל. אַמעריקע — 1 דאָל.

רעדאַקציע, וועלכע ענדערען נישט פּרינציפּיעל דעם אינהאַלט פֿון דער אַנאָנס בערעכטיגען נישט צום איבערדריקען די אַנאָנס אָדער צוריקצוצאָהלען פֿאַר דעם אַנאָנס

פֿאַר'ן אינהאַלט און טאָן פֿון די אַנאָנסען איז דער פֿערלאַג נישט פֿעראַנטוואָרטליך. די אַרמיע, איז אָפּען בײַטאָג און פֿײַנאַנס.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 81.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman

רעכט און לעבען

יורידישע ביילאגע פון „נייעם פאלקסבלאט"

נייער אוסטאוו וועגן ארבייטס-פערזיכערונג

געלד-אונטערשטיצונגען אין אומגליקס-פאלען

רעכט אויף אומגליקס-פאל-רענטע האט א פערזיכערטער, וועלכער איז געוואָרען אין גאנצען אָדער טיילווייז ארבייטס-אומפעהיג צוליב א צופאל ביי דער ארבייט אָדער א פראָפעסיאָנעלער קראנקהייט, ווי באלד די ארבייטס-אומפעהיגקייט דויערט לענגער ווי 4 וואָכען.

פאר אן אומגליק ביי דער ארבייט ווערט בעטראכט א צופאל ביי דער ארבייט, ביי די הילף און אנדערע בעשעפטיגונגען, צו וועלכער דער פערזיכערטער איז געוואָרען דורכ'ן ארבייטס-געבער פערזענליך דורך אן אנדערען פון איהם בעפולמעכטיגטען פערזאָן בענוצט, ביים בעהאלטען, רייניגען, פאררעכטמאכען אָדער ביים איבערטראָגען ארבייטס-מכשירים, אפילו צוגעשטעלטע דורכ'ן ארבייטער, ביים גיין צו אָדער פון דער ארבייט.

פאר פראָפעסיאָנעלע קראנקהייטען ווערען אנערקענט קראנקהייטען, וועלכע זענען ענטשטאנען צוליב זיין בעשעפטיגונג אין אונטערנעהמונגען, וואו די ארבייטער זענען אויסגעשטעלט פערסמ'ס צו ווערען דורך בליי און זיינע בעשטאנד-טיילען, קוועקזילבער, זיינע בעשטאנד-טיילען און אמאלגאמאטען.

די אומגליקספאל-רענטע בעטרעפט 66 און צוויי דריטלען פראָצענט פון דורכשניטליכען חודש-ליכען ארבייטסלוין, אויב דער פערזיכערטער איז גענצליך געוואָרען ארבייטס-אומפעהיג. קוים איז ער נאר געוואָרען טיילווייז ארבייטס-אומפעהיג, ווערט איהם די רענטע פראָצענטועל ענטשפרעכענד בעשטימט. די קלענסטע נאָרמע איז 10 פראָצענט.

דער דורכשניטליכער ארבייטסלוין ווערט בעשטימט לויט די וועכענטליכע פערדינסטען פון די לעצטע 52 וואָכען פאר'ן פאַרפאל אָדער פראָפעסיאָנעלער קראנקהייט.

ביים פעסטשטעלען די נאָרמע פון אומגליקס-רענטע פאר פראַקטיקאנטען, לערן-יונגלעך, טערמינאנטען און אנדערע פערזאָנען, וועלכע בעקומען אין גאנצען נאָך נישט קיין שכירות, אָדער נאָך נישט די פולע שכירות, ווערט גענומען דער דורכשניטליכער אויפ'ן געגעבענעם ארט פערדינסט פון א זא שטייגער ארבייטער. אויפ'ן זעלבען אופן ווערט אויך אויסגערעכענט די רענטע פאר די משפחה-מיטגלידער, וועלכע נעמען איינגאנצען נישט קיין שכירות אָדער א קליינע שכירות.

אין פאל ווען א פערזיכערטער, וועלכער בעקומט רענטע צוליב אן אומגליק אָדער פראָפעסיאָנעלער קראנקהייט קאן זיך נישט בעגעהן אהן שטענדיגער השגחה אָדער בייהילף פון א דריטער פערזאָן, ווערט איהם בעשטימט א צושלאג צו דער רענטע אין דער הויך פון 38 און א דריטעל פראָצענט.

א פערזיכערטער וואָס האט אנגעוואוירען מינדעסטענס 66 2/3 % פון זיין ארבייטספעהיגקייט, האט רעכט אויף א צושלאג פאר יעדען קינד אין דער הויך פון א צעהנטעל טייל רענטע אהן צושלאג פאר צוגערופענער אומבעהאלפענקייט, אלנפאלס טאָרען נישט די צושלאגען פאר די קינדער צוזאמען מיט דער רענטע איבערשטייגען דעם דורכשניטליכען נאָרמאלען ארבייטסלוין.

די אומגליקספאל רענטע פאר אן אלמנה בעטרעפט 30 פראָצענט פון דורכשניטליכען פערדינסט. פאר א יתום 20 פראָצענט און פאר א קיילעכדיגען יתום 25 פראָצענט.

וויכטיגע ענטשיידונגען פון העכסטען געריכט

פערטיידיגונג אין אדמיניסטראַטיווע שטראף-ענינים

אין אדמיניסטראַטיווע שטראף-ענינים, וועלכע ווערען געמשפט אין די סטאראָסטוועס, איז קיין אנטייל פון אדוואָקאטען אלס פערטיידיגער נישט דערלויבט.

פערזיכערונג פון גייסטיגע ארבייטער

דער פערזיכערונג פון גייסטיגע ארבייטער אונטערליגען אויך אין פּריוואַט די עלטערן (שווער, שוויגער), זיידעס און אפילו אויך די פרוי פון אונטערנעהמער, אויב זיי זענען בעשעפטיגט אלס גייסטיגע ארבייטער אין זיין אונטערנעהמונג.

דעסגלייכען שפרייט זיך אויס דאס געזעץ וועגען פערזיכערן גייסטיגע ארבייטער אויך אויף קינדער, שטיף-קינדער, קינדער און פרויען פון שטיף-קינדער, אויף וויפיל זיי וואוינען נישט צוזאמען מיטן אונטערנעהמער.

אין אלע אויסגערעכענטע פאלען קאן מען אבער אויפ'ן סמך פון אן אייגענער בקשה בעפרייט ווערען פון דער פליכט צו ווערען פערזיכערט אלס גייסטיגע ארבייטער.

אינדוסטריע-געזעץ

די בערעכטיגונג צו פיהרען אן אינדוסטריע-אונטערנעהמונג בערעכטיגט אויך גלייכצייטיג שוין צו פערקויפען די זעלבע ארטיקלען מעגען זיי אפילו זיין פון א פרעמדער פראָדוקציע. קיין ספעציעלע קארטע זאלאָשעניע אויפ'ן פערקויף איז שוין נישט נויטיג.

אויטאבוס-קאנצעסיע

צוליב פערמשפט ווערען פאר א פערברעכען געגען דער אינערליכער אָדער אויסערליכער (שפּיאָנאַזש) זיכערקייט פון דער מלוכה, פערלירט מען גלייך די קאנצעסיע אויף אויטאבוס.

לאקאטאָרען-שוץ

אין פאל פון איבערבויען א הויז קאן דער אפמאך מיט א לאקאטאר אויפגעלעזט ווערען — וואו דער הויזבעזיצער שטעלט אין רשות פון בעטרעפענדען לאקאטאר אן אנדערע פאסיגע דירה און קערט איהם גלייכצייטיג אויך אום די איבער-בערציהונגס-קאָסטען. דעם סכסוך, צי דער פארגעלייגטער לאָקאל איז א פאסיגער, דעציזירט דאס געריכט. פריהער האט דער לאקאטאר נישט קיין פליכט זיך אויסציציהען.

פייערקאסע

מ'קאָן לייגען א זאיִענטשע אויף דער סומע, וואָס מ'בעקומט פייערקאסע נאָר אין דעם פאל, ווען דער בעל-חוב שטעלט נישט אויף קיין אנדערן בנין אויפ'ן אָרט פון אפגעברענטען.

פיקטיווע אפמאכען

א קרעדיטאר קאן בעווייזען, אז דער בעל-חוב האט אויף א פיקטיווען אופן איבערגעשריבען אָדער בעלאסטעט זיין פערמעגען נישט בלויז מיט שריפטליכע דאָקומענטען, נאָר אפילו אויך מיט עדות און, אז דער דאָזיגער אומשטאנד איז געשעהען זאגאר נאך איידער דער חוב איז ענטשטאנען.

וועקסלען פון מינדעריעהריגע

א וועקסעל פון א מינדעריעהריגען האט נישט קיין גילטיגקייט אפילו, ווען מ'גייט אויפמאנען דעם חוב שוין אין דער צייט פון בעל-חוב'ס פולעהריגקייט.

טאנץ-שולען

טאנץ-שולען ווערען נישט בעטראכט פאר קיין בילדונגס-אנשטאלטען און דעריבער מוזען זיי אויסקויפען פאטענטען און אויך בעצאהלען אומזאץ-שטייער.

Dr. med. H. LUBICZ
ספעציאליסט פאר ווענערישע און געשלעכטס-קראנק
צענעלניאנא 7, טעל. 141-32.
נעהמט אן פון 8—10 פריה, פון 12—2 נאכמ. און פון 5—8 אווענד. זונטאג פון 9—11 בייטאג.

Dr. med.
Z. Rakowski
ספעציאליסט פאר אויערען, נאז, האלז און לונגען-קראנקהייטען
פיעטריקאווער 67, טעל. 127-81
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7
נעהמט אויך אן אין לאמשניצע זגערזשער 17 פון 11—1 און פון 2—3 נאכמ.

דער יודישער פאפסט

זיין שפיגעל און פאלען—פון ה. לוריא.

די חומש סעודה

עס איז געווען א זונטאג נאכמיטאג אין דער יודישער גהעטא פון מאינץ אין עלפטען יאהר-הונדערט. ר' שמעון בן ר' יצחק, דער גדול הדור, דער רב פון זיין עדה, דער גרויסער תלמיד-חכם און בעריהמטער פייטן, איז געווען אין א גוטער שטימונג צוליב דעם נחת, וואס ער האט דערלעבט, אז זיין פינף-יעהריגער אלחנן, דער איינציגער זוהן זיינער, וואס די פרוי האט איהם געבוירען צוויי יאהר נאך דער חתונה, האט אנגעהויבען חומש.

טאקע היינט איז אווענט איז די חומש סעודה, אויף וועלכער עס וועלען קומען אלע אנגעזעהענע מיטגלידער פון דער קהלה. צוליב דער גרויסער שמחה איז צוליב דער זכיה, וואס ער האט געהאט פון גאט, האט ער בעשלאסען אנצושרייבען א ביי'עם שטיק מחזור, א נייעם פיוט, לכבוד ראש-השנה, און דארט דערמאהנען זיין זוהן, וועלכען ער האט אנגערופען „אלחנן" (גאָט האט מיך בּאַגנעדיגט).

אויפ'ן טישעל, וואו ער האט דעם פיוט געשריבען, זענען געווען אנגעוואָרפען פיל פארמעטענע יריעות, אויף וועלכע מען שרייבט א ספר-תורה. אויף זיי זענען געווען אויפגעשריבען איבריגע פון זיינע פיוטים, וועלכע דער עולם האט גלייך אויסגענומען, און עס בעזאגט ביים דאווענען, און די אנדערע צימערען פון הויז האבען זיך געפארעט די רביצין און אנדערע נייבער, וואס האבען צוגעגרייט די סעודה, וואס דארף היינט אווענט פארקומען.

זיצענדיג אזוי, שאפענדיג זיין פיוט, וועלכען ער האט אנגערופען „מלך אמון", און איהם בעשטימט פאר'ן צווייטען טאג ראש-השנה, האט די רביצין פאמעלעך און געהאָרכזאם אנגעקלאפט אין זיין טיר און מיט גרויס דרך-הארץ און מורא זיך אפגעפרעגט און געפרעגט:

— שמעון, וואו ווערט פארקומען די סעודה?

ר' שמעון האט אויפגעהויבען זיין דארען, לאנגען קאפ, די בעד'חלומ'טע, בלאנדזשענדיגע אויגען האבען געקוקט און דער וועלט אריין און ער האט א קנר געטאן:

— אין דער שבת'דיגער שטוב!

און ווידער אראפגעהאנגען די אויגען איבער'ן פארמעט און ווייטער געשריבען זיין פיוט, די רביצין האט צוגעמאכט די טיר און איז אוועק צוריק צו די ווייבער און באלד געגעבען א בעפעהל, אז מען זאל זיך נעמען צוצוגרייטען די שבת'דיגע שטוב.

די שבת'דיגע שטוב — דאס איז געווען די גאנצע ציהרונג אין דעם חושכ'דיגען לעבען פון דער גהעטא. די גהעטא איז געווען דער ערגסטער טייל פון שטאָט, די „סלאמס" פון אמאל. אין סוף פון שטאָט זענען געשטאנען קליינע, ניד'עריגע, חושכ'דיגע הייזלעך, ארומגעריגעלט מיט א מויער, און דארט האבען די יודען געוואוינט. די הייזלעך זענען געווען באהעפט איינס צום אנדערען און די געסעלעך צווישען די זענען געווען אזוי ענג, קוים פאר איין מענשען דורכצוגעהען, דורכפאהרען מיט א פערד און וואגען האט מען אין די מעהרסטע פון זיי נישט געקאנט. שכנים פון איין הויז, אין דער זייט פון געסעל, האבען זיך לייכט געקאנט איבערשמועסען מיט די פון דער אנדערע זייט געסעל. אין די געסעלעך אליין איז געווען אנגעוואָרפען פאפיר, שמאטעס און אנדערע שמוץ, און קיינער האט זיך נישט גענומען די מיה דאס אפצורייבען. די שטאָט האט עס נישט געטאן און די יודען אליין האבען עס אויך נישט געטאן, ווייל אפשר דעריבער וואס זיי האבען געוואָלט אויסמיידען פרעמדע אויגען און האבען זיך געטראכט, אז וואס מעהר שמוציגער דא וועט זיין, אלץ ווייניגער וועט זיך די גוים גלוסטען צו קומען אהער. די געסעלעך זענען נישט געווען ברוקירט, און ווען עס איז געקומען רעגען-צייט אָדער ווינטער, האט מען געקאנט זיך שטרויכלען ווערען אין די בלאָטעס.

אבער אזוי חושכ'דיג, ווי עס זענען געווען די געסעלעך און ווי אפגעלאזט עס זענען געווען די הייזער פון אויסעווייניג, אזוי ליכטיג, ריין און צירטליך זענען געווען די הייזלעך איבעווייניג. א יודיש הויז איז שטענדיג געווען שעהן צוגעקליבען, ציכטיג און ריין. אויף דער מזרח-וואנט איז געהאנגען געוועהנליך א געשריבענער, צי א געמאָלטער, „מזרח"; אין אנדערע הייזער איז געהאנגען א „שיויתי". פאסטער קיין בילדער זענען נישט געהאנגען, אבער אין די שענקס זענען געשטאנען זילבערנע און גאלדענע כלים, כוסות, בשמים ביקסלען, שבת'דיגע מעסערס און אנדער'ע הייליגע חפצים.

די „שבת'דיגע שטוב" איז געווען א בעזונדערער חדר ביי די גאטספארכטיגע יודען, וואו זיי האבען פערבראכט שבת. דאס צימער איז געווען דאס שענסטע פון הויז, ווייל אזוי האט זיך געפיהרט, אז דאס שענסטע צימער אין הויז האט מען געמאכט פאר דער „שבת'דיגער שטוב". אויך איז דאס צימער געווען שעהנער אויפגעפוצט, ווי אלע אנדערע צימערן פון הויז. מען איז געווען געוועהנליך א גאנצע וואך נישט אריינגעגאנגען אין דעם צימער. דאס צימער איז געווען א הייליג ווינקעלע, א מין קודש-קדשים פאר דעם יודען, וואו ער האט פערבראכט שבת, יום-טוב און אלע אנדערע הייליגע טעג און אויך ביי א שמחה של מצוה, ווי א ברית, א חומש-סעודה, א בר-מצוה, א חתונה.

עס זענען דעמאלט געווען זעהר שווערע צייטען פאר די יודען. עס איז געווען אין דער צייט, ווען עס האבען זיך אנגעהויבען די ערשטע קרייץ-צוגען און קלאנגען זענען אנגעקומען פון פערשידענע שטעט פון דייטשלאנד וועגען שחיטות אויף יודען. די יודען פון מאינץ האבען געהערט פון די שחיטות און דאס לייב האט אויף זיי געציטערט. ר' שמעון האט אין זיין פיוט אויסגעגאסען זיין הארץ צו גאָט, אז ער זאל זיך מרחם זיין אויף זיינע קינדער און זיי נישט אומברענגען דורך די ווילדע פאנאטיקער, און אין דערזעלבער תפילה האט ער אויך בעשלאָסען אריינצושטעלען א דאנק צו גאָט פאר דער לייטזעליגקייט, וואס ער האט מיט איהם געטון און איהם געשאנקען אזא געראָטענעם קינד, און ער האט אויפגעשריבען די שורה:

אל-חנן נחלתו בנועם לתשפר יקעם קרוא קרבנותיו במספר.

אזוי ווי ער האט דאס אויפגעשריבען, איז אריינגעקומען פאמעלעך זיין יונגעלע אלחנן און געקוקט פון דער זייט ווי דער פאטער זיצט און שרייבט אויפ'ן פארמעט.

ר' שמעון האט פלוצים אויפגעהויבען דעם קאפ און בעמערקט זיין קינד. ער האט איהם צוגערופען צו זיך און איהם גענומען אויפ'ן שויס, און געפרעגט:

— אלחנן, קענסטו די חומש-דרשה?

— יא, טאטע — האט אלחנן געענטפערט.

— און די ערשטע פרשה חומש פון ויקרא קענסטו אויך?

— יא, טאטע! — האט אלחנן געענטפערט מיט זיכערקייט.

— אויב אזוי, ביזטו א וואויל יונגעלע, און דערפאר וואס דו ביזט אזא וואויל יונגעלע, האב איך אריינגעשטעלט דיין נאמען אין מיין פיוט און געדאנקט גאָט פאר דער לייטזעליגקייט, וואס ער האט מיר געטון, — און ער האט איהם דערביי פארגעלייענט די שורה און איהם פערטייטשט, וואס דאס מיינט.

דער געדאנק, אז זיין פאטער האט אויפגעשריבען זיין נאמען אויף דעם הייליגען פארמעט, האט געמאכט אויפ'ן קליינעם אלחנן א שטארקען איינדרוק, און ער האט געזאגט צום פאטער:

— גיב מיר דעם פארמעט!

— ניין, מיין קינד — האט ר' שמעון איהם געענטפערט — דאס טאר מען נישט. די יודען וועלען דאס זאגען ביים דאווענען ראש-השנה. דאס איז א הייליגע זאך. דאס טאר מען נישט ארומשלעפען.

דאן האט ער אראפגעלאזט אלחנן'ען פון שויס און געהייסען איהם אריינגעהן צו דער מוטער. ר' שמעון האט זיך ווידער פערמאכט אין זיין חדר און געשריבען דעם פיוט, ביז ער האט איהם געענדיגט.

אין אווענד, ווען די געסט זענען געקומען און עס איז פארגעקומען די חומש-סעודה, האט ר' שמעון פארגעלייענט פאר אלע דעם נייעם פיוט און אנגעוויזען אויף די שטעלע, וואו ער האט דערמאהנט אלחנן'ען אין זיין געבעט צו גאָט. דאס האט געמאכט אויף אלע געסט א שטארקען איינדרוק, אבער נאך מעהר אויף דעם קליינעם אלחנן.

אבער אזוי זיצענדיג ביים טיש, איז אלחנן פלוצים געוואָרען בלאס און געזאגט, אז דער קאפ טוט איהם וועה. עס איז געוואָרען א טומעל און דער פאטער איז באלד צוגעלאָפען צו איהם. נאר אזוי ווי דער פאטער האט איהם גענומען אויף דער האנד, האט ער גענומען חלש'ען און האט פערגלייזט די אויגען. דער טומעל איז געוואָרען נאך גרעסער און די פרויען האבען גענומען שרייען בעזונדערס די מוטער. מען האט באלד געשיקט נאך דעם יודישען רופא, אבער ער האט געזאגט, אז ער ווייסט נישט, וואס עס איז געשעהן מיט'ן קינד, און אזוי האט מען איהם א האלב-טויטען אריינגעטראָגען אין זיין חדר'ל און דער פאטער האט בעפוילען, אז עס זאל קיינער נישט אריינ-געהן, נאר ער אליין וועט שטעהן נעבען איהם און זאגען תפילות צו גאָט.

(פארטזעצונג קומט)

ווי אזוי יידן מאכן באנקעטן אין בערלין

(סצענעס און בילדער פון היינטיגע יודישע בערלין)

ס'יידישע בערלין, איז פון תמיד אן געווען א שטאט פון באנקעטן. אין די אלטע גוטע צייטן פלעגט נישט דורכגעהן קיין וואך, עס זאל נישט פארקומען אין בערלין א וועלכער־נישט־איז באנקעט פאר דעם אדער יענעם דורכפאהרענדיגען יודישען שרייבער, קינסטלער, ארטיסט, קולטור־ אדער כלל־טוער.

אזוי איז עס געווען אין די אלטע גוטע צייטען, ווען בערלין אליין, ווי אויך די מזרח־יודישע קאלאניע פון בערלין, האט פארמאגט ארום הינדערט יודישע שרייבער, זשורנאליסטען, קולטור און כלל־טוער, ווי אויך פיהרער פון די פארשידענע יודישע קולטור־אינסטיטוציעס, הילפס־ארגאניזאציעס, פארטיי־ארגאניזאציעס און מעהרערע אנדערע מזרח־יודישע אנשטאלטען, וואס איינינע פון זיי זענען זיך פונאנדערגעוואקסען אין גאנצע מלוכות — יודישע מאסשטאב (ווי, למשל, „ארט", „אזע", „עמיגדירעקט"). אבער באלד נאך דער היטלער־איבערקעהרעניש איז פון דעם אלעם כמעט קיין זכר נישט געבליבען.

ביי אזעלכע פאניק־שטימונגען האט קיינעם, פארשטעהט זיך, גאר נישט געקאנט איינפאלען צו מאכען פאר וועמען נישט־איז אן'אפשיידס־אוונט אדער באנקעט... מען איז געווען צופרידען, ווען מען פלעגט קאנען, לכל הפחות, „איינקאנביטא" אויסטרינקען אין ערגעץ א דייטשער קאפע א טעפעלע קאווע מיט א פריינד, וועלכער פארלאזט בערלין.

אמת, עס זענען נאך פארבליבען אין בערלין איינינע אזוי גערופענע „פונקציאנאַרען" פון דער יודישער געזעלשאפטליכקייט, אבער עס איז קיינעם גאר אין קאפ נישט געלעגען צו טרעפען זיך אפילו ביי א וועלכער נישט־איז זיצונג: אדער אפילו ביי א גלעזעל קאווע, ווייל יעדער איינער האט זיך בעמיהט וואס ווייניגער זיך צו יאגען אין די אויגען און וואס ווייניגער צו לאזען הערען זיך.

דער־יבער האט מיך שטארק איבערראשט, ווען אין איינעם א טאג בעקום איך פון בערלינער באראן א שיינעם קארטעל (אין יודיש), אין וועלכען עס ווערט מיר מיטגעטיילט, אז די „ב"־גרופע ארדענט איין א „ברית" לכבוד דעם וואוילגעבוירענעם און אזוי ווייטער... האב איך שוין פארשטאנען, אז די בונדישע גרופע פון דער שטאט בערלין ארדענט איין באנקעט לכבוד איהר הויפט־טוער, חבר'ן האכגעלערטער, וועלכער פארלאנגט שוין היינט, אויך די פארהיטלערטע דייטשלאנד.

פון ד. טשארני.

ווען איך בין אנגעקומען צום בעשטימטען פלאץ אין בערלינער נארדען, — אין א וואוינונג פון א געוועזענעם בונדיסט, — האב איך שוין דארט געטראפען ארום פופצעהן יודישע פארלען: מאן צו ווייב און ווייב צו מאן.

דער צווייר־קלאסערדיגער טיש איז ווירקליך געדעקט געווארען, ווי צו א חתונה־וועטשערע און דער עולם איז געווען יום־טובדיג אנגעטאן, כאטש עס איז געווען אין א מיטען מיטוואך. איך האב זיך אנגעהויבען פיהלען אומהיימליך און מיינע וואכע דיגע בגדים, ווייל איך האב ווירקליך אנגעהויבען גלויבען, אז איך בין אריינגעפאלען אויף עמי־צענס א חתונה אדער א ברית... דער בעל־הבית פון הויז — א „שירציען־פאבריקאנט" — האט באלד פארמערקט מיין פארלעגענהייט און ער האט מיר אנגעהויבען צו בערוהיגען, אז דא האט זיך פער־זאמעלט לויטער בונדיסטען און בונדאוויקעס, וואס ווילען ארויספעטשען מיט כבוד דעם „פיהרער" זייערען, פריינט און חבר האכגעלעהרטע.

— און וואס איז נוגע דעם כיבוד אויפ'ן טיש, — האט מיך דער בעלעבאס אנגעהויבען ווייטער צו בערוהיגען, — האבען מיר עס געמאכט עקסטרא אין פאל, ווען די נאציס וועלען דערשמעקן אונזער פערזאמלונג, זאלען מיר די קאנען זאגען, אז מיר פראווען דא אונזער'ע א פאמיליען־יום־טוב.

דער איינפאל איז מיר שטארק געפעלען געווארען און איך האב מסכים געווען צו הערען דער־טאסטמייסטער.

דעם ערשטען ווארט, האט לויט דער שטילער אנווייזונג פון דעם הויפט־מחותן, האכגעלעהרטער, בעקומען „גענאסע הינדענבורג"...

דער „גענאסע הינדענבורג" איז אריבער פון די עלטסטע בונדיסטען, וואס לעבט שוין א יאהר 30 אין בערלין. ער איז די גאנצע צייט טעטיג גע־ווען אין דער סאציאל־דעמאקראטישער פארטיי פון דייטשלאנד. אבער ווען די דייטשע סאציאל־דעמא־קראטען האבען ביי די לעצטע פרעזידענט־וואהלען אויפגעפאדערט אלע פארטיי־מיטגלידער צו שטימען פאר הינדענבורג'ען אלס רייכס־פרעזידענט פון דייטשלאנד, האט דער אלטער בונדיסט צוריסען זיין פארטיי־בילעט און ער איז אוועק מיט גרויס פער־ביטערונג פון דער דייטשער סאציאל־דעמאקראטיע, וואו ער האט דרייסיג יאהר נאכאנאנד געקעמפט געגען די ווילהעלמס און די הינדענבורגס.

— זינט דער בלוטיגער פעלד־מארשאל הינ־דענבורג איז געווארען א „גענאסע" פון דער דייטשער סאציאלדעמאקראטיע, וויל איך מיט דער דאזיגער פארטיי נישט האבען מעהר קיין מגע ומשא!" — האט דער פערהארמיוטעטער בונ־דיסט אויסגעשריגען צו זיינע פריהער־געוועזענע פארטיי־גענאסען און פון דענסטמאל אן האבען איהם שוין די חברים־בונדיסטען גערופען מיט דער צונאמען „גענאסע הינדענבורג".

האט אט דער „גענאסע הינדענבורג" אויסגע־גאסען פאר אונז זיין ביטער הארץ, און כאטש איך אליין בין בטבע נישט קיין פראפעסיאנעלער בונדאוויעק, בין איך דאך געווארען שטארק אויף דער יודישער ארבייטער־בעוועגונג, וועלכע האט געקאנט ארויסהאדעווען אזעלכע פערזענליכע פריי־הייט קעמפער, וואס אפילו די דייטשע סאציאל־דע־מאקראטיע האט זיי נישט געקאנט איינבראכען...

נאך דעם דאזיגען בראווע „גענאסע הינדענ־בורג" האבען שוין גענומען ווארט אויך די אנ־דערע בונדיסטען און אזוי ארום האט מען אפגע־באנקעטירט ביז צוויי א זייגער ביינאכט, און עס איז קיינעם פון אונז גאר נישט געווען איינגעפאלען, אז ביי דער קלענסטער פראוואקאציע אפילו מצד דעם הויז־וועכטער וואלטען אונז די „גענאסען" הינדענבורג און היטלער קודם כל אוועקגעשיקט זיך אויסשלאפען אין א מין לאגער אדער אין א קאנצענטראציע־לאגער...

שפעטער אביסעל האבען מיר שוין אויך בע־קומען מיט ארויסצובעגלייטען נאך איינעם א פריינד אונזערען, בעמליך: דעם גוט־בעקאנטען ד"ר סיר־גאלאוואסקי, פון דעם „ארט־פערבאנד", וואס האט איינער פון די לעצטע געהאט פארלאזט בערלין. דער דאזיגער סינגאלאווסקי־באנקעט איז שוין גע־ווען פארגעקומען אין איינעם א יודישען רעסטאראן פון אריסטאקראטישען בערלינער וועסטען.

דער דריטער און לעצטער באנקעט, וועלכען מיר איז נאך אויסגעקומען דורכצומאכען אין דעם פארהיטלערטען בערלין איז געווען געווידמעט דעם שרייבער פון די דאזיגע שורות, דעם אזוי־גערו־פענעם „אמבאסאדאר" פון יודיש אין בערלין... דער „באנקעט" איז שוין, איינענטליך, געווען פיל מעהר ענליך צו א לויה... ס'האט זיך געהאט צו־זאמענגעקליבען די שארית־הפליטה פון דער רוסיש־יודישער קאלאניע אין בערלין און מען האט זיך פארנומען פיל מעהר מיט'ן חשבון־הנפש, איידער מיט קאזיאנע באנקעט־דרשות.

ס'איז געווארען זעהר שווער און פיינליך זיך אפצוזעגענען מיט א גאנצען יאהר־צעהנדליג יודישען אויפקום אין דייטשלאנד און נאך שווערער איז געווארען איבערצולאזען אין בערלין ארום י"א צעהנדליג פריינט און קאלעגען, וואס האבען נאך ביז איצט צוליב די אדער אנדערע טעמים נישט בעוויזען צו פארלאזען דעם קולטור־מדבר בערלין און ווער ווייסט וואו און ווען אונזערע וועגען וועלען זיך ווידער אמאל קרייצען אדער זיך צו־נויפגיסען?

קלאנג־קינא=טעאטער
ZACHĘTA
זגערזשער 26
היינט און פאלגענדע טעג!
גרויסער דאפעלטער פראגראם
— I. —
די גערודפ'טע דורכ'ן גורל
טראגעדיע פון א פאנצערקע.
אין די הויפט־ראלן:
Charles Bickford, Helena Twelvetrees
— II. —
„זאל לעבען די פרייהייט"
אין די הויפטראלען:
Rajmund Cordy, Rolla France

שיינהייט־זיגט!
דעם גרעסטען אויסוואהל
אין די נייעסטע איין־ און אויסלענדישע
פערפומען
ווי אויך אלערליי
קאסמעטיק
צו די ביליגסטע פרייזען.
עמפפעהלט
די מאדערנסטע פערפומעריע
J. DRUKIER, Zawadzka 5
tel. 175-92.
:-: פאר ענגראסיסטען בעדייטענדען ראבאט. :-:

ארטאפעדישער אנשטאלט

פראטעזען, גארסעטען, ארטאפעדישע ...
Dr. med. Lubicz u. Villy Simonović
פיעטריקאווער 119, טעל. 231-81

א פערשטערטע שמחה

א קאפיטעל פון ראמאן „אויף פעלדער" פון יודישער קאלאניזאציע אין ראטענפערבאנד

פון פרץ הירשביין*)

ביינאכט האט זיך די יוגענט אין דער מוגטער־רער טייל פון עלטערן עולם פערזאמעלט אר"ום א פייער אין סטעפ, נישט ווייט פון דא"ף. חברה האט בעצייטענס אנגעטראגען א בארג קוראי; דאס פייער האט מיט ספאזמעס געפלאקערט; אויפ'ן פלאקערן און אויסגעגאנגען; ס'פייער, א הונגעריגס, האט, געפאדערט אלץ פרישען און פרישען קוראי. ארום פייער זענען געזעסען קלענערע קינדער פערזאמעלט; זייערע פרעהליכע פנימ'ער האבען אנטקעגען פייער געשיינט ווי געשייערטע מעש.

בענ'יע צייטלין איז ארויסגעקומען צום פייער מיט סימקע'ן; אנגעקומען און בעשפילט היינטיגע אויף א האלב צעבראכענע הארמאניקע, ער איז איבערגעשפרונגען פון איין רוסישען טאנץ אין אנ־דערן; קונציג איבערגעהיפט די מנגינות, וואס האבען אין דער הארמאניקע אויסגעפעהלט.

— ווער טאנצט מיט מיר? — האט סימקע אויסגעשריען. — קום, לאנע, די מיט מיר טאנצען!

סימקע האט לאנע'ן א כאפ געטאן פאר א האנט און האט זי שיער אין פייער נישט אריינגע־צויגען. לאנע האט דערשפירט סימקע'ס אויפ'ן וואנט בלוט און איז אויהר אנטקעגען געקומען. לאנע האט איך סימקע'ן דערשפירט א בעהאלטע־נעם כח, א מאנסבילישען כח, וואס האט זי א כאפ געטאן. סימקע האט אנטקעגען לאנע'ן געטאנצט, און דאס פייער איינגעטאן; ביידענס געווירבעלט האר־בען אנטקעגען פייער געפלאקערט. ביידענס אויגען האבען אין זיך געשפיגעלט דעם קוראי־פייער. עס האט א ווילדע אויסגעווידען, אז זאלבעדריט טאנ־צען זי', — סימקע, לאז שוין דאס פייער איינמיטען...

נישט דאס פייער צעשיידט זיי; נאר דאס פייער פערבינדט זיי.

זייער טאנצען האט דעם עולם ארום צעי'וא רעגט, מעהר ווי דאס פייער פון קוראי. העט האט בען הענט געזוכט; אויגען האבען אויגען געזוכט.

— ביי איך טאנצט מען גאר נישט, כא־כא, כא! ס'איז דאך גוט אויפ'ן הארצען. טאנצט מיט אונז! — האט לאנע מיט א פערשלאגענעם אטעם געוויינט, — קום, בערע; קום, יוסף, ס'איז אזוי ער'ה, לאמיר זיך גוט אויסטאנצען אויף אונזער ערד...

לאנע האט דעם עולם איינגענומען. דער עולם איז מיטגעריסען געווארען; תחילת האט מען זיך געגומען פאר די הענט און איך קא־אהאר האט זיך א שווערער ראד געוויגט און אלע מאל איבע־גער־סען; בעלויכטען געווארען פון פייער און בא־שאטענט געווארען פון דער נאכט. פ'ע נאכדעם האט מען זיך פונאנדערגעטיילט אין בעזונדערע גרו־פען; יעדער אויף זיין איינענעם אופן האט איבער־געכאפט די קלאנגען פון צייטלינ'ס צעבראכ־ענער הארמאניקע. עס האבען זיך אנטקעגען פייער פנימ'ער געצונדען און אויסגעלאשען; בארוועסע פיס האבען צוגעמאל דעם זשאר אנגעריהרט... הא־דא... האפאי... הא־דא האפאי... אלע, אלע האבען גע־טאנצט און עס איז נישט געווען ווער עס זאל צוטראגען קוראי צום פייער — ביז א רויך האט זיך אנגע־הויבען צו קנוילען און איבערהילען די טענצער...

— כא־כא־כא־כא־כא... — האט זיך סארקאס־טיש צעלאכט מנחם רייכלין, דער יונג מיט די ברויך־איינגעפאלענע באקען, — כא־כא־כא, טאנצט, טאנצט אויפ'ן איינענעם חורבן... כא־כא־כא, רעכט אזוי! אט אזוי ברענט, אזוי רויכערט אלע אונ־זערע האפנונגען, כא־כא־כא...

דער טאנץ איז מיט אמאל איבערגעריסען גע־ווארען. דער רויך האט זיך געקנוילט פון דעם כמעט אויסגעגאנגענעם פייער. לאנע האט דאס גע־לעכטער די פיס אינטערגעבראכען, זי האט פון דער שונקעלקייט נישט דערקענט, ווער עס לאכט אזוי.

א ווילדע זענען אלע שטיל געבליבען. אומגע־ריכט איז דאס געווען פאר די געסט. אפילו פאר יוסף'ן, וואס האט א לאנגע צייט פערבראכט מיט דעם מנחמ'ען, געשמועסט מיט איהם פון ארץ ישראל און חלוצים, — אפילו פאר איהם איז מנחמ'ס איצטיגער געלעכטער געווען גאר אומגעריכט.

דער ערשטער איז צו זיך געקומען מאיר דווארקין, דער הינקעדיגער סטאלי'ער.

— טאנצט. יאטען, הע'ט נישט דעם פאנאַ־טיקער און קאנטער־רעוואלוציאנער! — האט דווארקין בעפוילען.

ביי קיינעם האט זיך מעהר קיין פוס נישט גע־הויבען. קיין חשק נישט געווען מעהר איינעם ביים אנדערען א האנט אנצונעמען.

— אויף וואסערע חורבות טאנצט מען ביי אייך, חברים? — האט בערע געפרעגט.

— הרוב געווארען א פאלק... צעדריבעלט, צעדריסען געווארען א פאלק, — טאנצט, טאנצט און קראפירט פונמיינטוועגען, — האט מנחם רייכלין, שוין א ביסעל א דערשלאגענער, געערדט פון דער נאכט ארויס.

יוסף איז צוגעגאנגען צו מנחמ'ען, איהם ארום גענומען און איינגערעדט:

— פארגעס נישט, חבר, אז די רעוואלוציע איז געקומען אויפצובויען דאס יודישע פאלק...

— אבער דאס יודישע לאנד וואו איז? נישטא קיין יודיש לאנד אהן א יודישער ערד: נישטא. נישטא... דאס, וואס עס איז געווען פריהער, — איז איצט חרוב געווארען, און איהר טאנצט אויף חורבות, כא־כא־כא...

מיט זיין לעצטען געלעכטער איז מנחם רייכלין אוועק מיט שנעלע טריט און פערשוואונדען אין דער נאכט. ער האט איבערגעלאזט א געדריקטע געמיט ביי אלעמען. ס'פייער האט מער מעהר נישט באנייט, כאטש א היבשער בארג קוראי איז נאך דארט געלעגען.

לאנע איז צוגעגאנגען צו בערע'ן, איהם אנ־גענומען פאר א האנט און שטיל געפרעגט:

— וואס וואלסטו געטאן, ווען מיר האבען ביי אונז אזא איינעם?

— מיר האבען אזא איינעם; וועסט עלטער ווערען, וועסטו זעהן וואס מ'קען טאן מיט איהם.

— וועמען מיינסטו?

— פערהאן זיי געגוג אומעטום... א יודיש פאלק, שרייט ער, געהט אונטער, כא־כא־כא, ווען איז א יודיש פאלק געווען? צעדריקטע מיז זענען דאס געווען פאר'ן צאר'ס צייטען, און איצט וויל זיי די רעוואלוציע מאכען פאר פרייע מענשען... טסוף זאל עס ווערען, ס'קערט די גאל פון זיי!

בערע האט אויסגעשפיגען. געלאזען לאנע'ן אליין, פארנומען דווארקינ'ען און איז מיט איהם אוועק בעזונדער.

לאנע איז צוגעגאנגען צו כיענע'ן:

— ווער איז ער? פארוואס האסטו מיר פון איהם פריהער נישט דערצעהלט?

— ער וועט איהם נישט אַרעסטירען, — האט כיענע געזאגט, — אלע האבען איהם דא ליב. קום שלאפען, לאנע, מירן ליגען אין בעט, וועל איך דיר דערצעהלען פון איהם... כ'האב דיר א סך צו דערצעהלען.

— ניין, כ'וויל נאך נישט שלאפען... ער האט מיין גאנצע פרייד אויסגעלאשען. ער האט א שטוב? כ'וויל איהם נאך היינט זעהן; כ'וויל רעדען מיט איהם... אדער ניין, כ'וויל איהם נישט זעהן, יוסף! קום אהער, יוסף.

יוסף איז צוגעקומען.

— רעד איבער מיט בערע'ן מיר זאלען היינט ארויספאהרען אהיים, דיר, יוסף, וועט ער פאלגען.

— דו, לאנע, רעדט מיט איהם, דיר וועט ער גיכער פאלגען.

דערווייל איז בערע אליין אונטערגעקומען, בערע אליין האט בעשלאסען זיך אומצוקערען אהיים.

— מארגען, חברים, פארטאג לאזען מיר זיך אהיים. כ'האב שטארק מורא, ס'קלייבט זיך רעגענען און דער וועג וועט קאליע ווערען.

ביידע, לאנע און יוסף, האבען אין הערצען געטראגט דערפאר

*) זעה „נייער פאלקסבלאט" נום. 29.